

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

INTERNATIONAAL ZEEVAARTRECHT

Om de twee jaar komen de leden van het « Comité Maritime International » bijeen om overleg te plegen en besprekingen te voeren nopens de unificatie der principes die het Internationaal Zeevaartrecht moeten beheersen, en in verband hiermede de gepaste teksten op te stellen die later door de Wetgevende Macht in verschillende landen zullen overgenomen en in wet gegoten worden.

In 1949 werd de Conferentie gehouden te Amsterdam; dit jaar werd Napels als zetel verkozen.

De openingszitting wordt gehouden in de Salle des Barons du Chateau Angevin en de verdere academische zittingen in het Hoger Instituut voor Economie en Handel.

De werkzaamheden nemen zes dagen in beslag en de agenda behelst onder meer, t.t.z. buiten een inleidingsplechtigheid waar de Minister van de Koopvaardijvloot, de voorzitter van het comité Maritime International (Mter Albert Lilar) en de nog aan te stellen voorzitter van de Conferentie, het woord zullen voeren, verschillende punten van overwegend belang, namelijk :

1) Rapport der delegaties nopens de huidige stand der ratificaties van de « Conventions Internationales de Bruxelles ».

2) Ontwerp-overeenkomst tot unificatie van zekere regels in zake bewarende inbeslagneming van zeeschepen.

3) Herziening der goud-clausules in de conventie tot unificatie van zekere regels in zake de verantwoordelijkheidsbeperking der eigenaars van zeeboten, alsook in de conventie tot unificatie van zekere regels in zake cognossementen.

4) Ontwerp-overeenkomst tot unificatie van zekere regels in zake zeevaart-hypotheeken en mortgages.

5) Bespreking van een ontwerp strekkende tot unificatie van zekere regels in zake verantwoordelijkheid van de vervoerder per zee ten aanzien der passagiers.

6) Bevoegdheid op strafgebied in zake aanvaringen in hoge zee.

* * *

Niet enkel voor de Antwerpse specialisten in zeevaartrecht, maar ook voor advocaten die de praktijk uitoefenen in andere Belgische havensteden : Gent, Brugge, Oostende en zelfs Brussel, zal de hiernavolgende toelichting interessant blijken.

In een tijd waar alle krachten ingespannen worden om de universele pacificatie te bevorderen, past het in herinnering te brengen dat Antwerpen de bakermat is geweest van de unificatie der principes in maritieme zaken, tientallen jaren vóór dat er aan gedacht werd U.N.O., UNESCO, en similaire organismen, in het leven te roepen.

Het voorbeeld dat ter ere van Antwerpen strekt en de wereldfaam onzer metropool hoog houdt, moet niet enkel gevolgd worden; eenieders wens weze dat de volgelingen in andere sferen en op alle gebieden een similair sukses mogen oogsten.

* * *

Internationaal Verdrag nopens de inbeslagneming van Zeeschepen

* * *

De tekst voorbereid door diverse leden van de Internationale Commissie die te Antwerpen de 13 en 14 April 1951 vergaderde, gaf aanleiding tot een ontwerp, waarvan de bewoording luidt :

Artikel 1 — In het onderhavig Verdrag, worden de volgende uitdrukkingen gebezigd, met de hiernabepaalde betekenis :

I. « Maritieme Inschuld » wil zeggen de aanvoering van een recht of een vordering dat/die zijn/haar grondslag vindt in een of meerdere der hieronder opgesomde redenen :

a) schade veroorzaakt door een zeeboot, 't zij ingevolge aanvaring 't zij ingevolge andere oorzaak.

b) verlies aan mensenlevens of lichamelijk leed verwekt door een zeeboot of oorsprong vindende in de uitbating van een zeeboot;

c) hulp en redding;

d) betwistingen nopens de eigendomstitels of rechten van/op een zeeboot;

e) betwistingen tussen mede-eigenaars van een zelfde zeeboot ten aanzien van het eigendom, het bezit, de uitbating of de opbrengst dezer laatste;

f) maritieme hypotheek en mortgage wettelijk tot stand gekomen overeenkomstig de wet van de vlag;

g) contracten betreffende het gebruik of de verhuring van een zeeboot, volgens charter-party of anderszins;

h) contracten betreffende het vervoer van koop-

waar per zeeboot, ingevolge een charter-party, een cognossement of andere overeenkomst;

i) temin en schade aan koopwaar die per zeeboot vervoerd werd;

j) avary-grosse;

k) opneming van geld onder verband van het vaartuij of van de lading (bodemerij);

l) toogoperaties;

m) leveringen, welke ook de aard ervan weze, van grondstoffen en materiaal aan een zeeboot, ten opzichte van de uitbating of het onderhoud van het vaartuij;

n) bouw, herstel en uitrusting van een zeeboot;

o) loon van kapitein, officieren of scheepsgezellen;

p) verschotten van de kapitein alsook uitgaven geboekt door de verladers, de bevrachters, of de agenten, voor rekening van het vaartuij of van diens eigenaar.

II. «Inbeslagneming» betekent een beslag tot zekerheid ener vordering of van een aangevoerd recht.

III. «Persoon» beduidt elk fysieke persoon, personenvennootschap of kapitalenvennootschap.

IV. «Persoon die aan een Contracterende Staat ressorteert» wil zeggen persoon die zijn domicilie of zijn hoofdzetel in een der Contracterende Staten heeft.

V. «Eiser» beduidt een persoon die tot eigenbelang het bestaan inroept van een Maritieme inschuld tegenover de Reder van een zeeboot of tegenover het vaartuij zelf.

Artikel 2 — Een zeeboot die de vlag van een der Contracterende Staten voert mag in het rechterlijk gebied van een der Contracterende Staten slechts in beslag genomen worden op grond ener aangevoerde maritieme inschuld zoals deze laatste in de eerste § van Artikel 1 omschreven is.

Het onderhavig Verdrag is toepasbaar aan de inbeslagneming van alle zeeboten die de vlag van een der Contracterende Staten voert; maar het is niet van toepassing op de inbeslagneming van een zeeboot in het gebied van de Staat waarvan zij de vlag voert, tenzij de Eiser een vreemdeling ware ressorterende aan een andere Contracterende Staat.

Artikel 3 — I) Ieder Eiser die zich beroept op een recht of op een maritieme inschuld tegenover een zeeboot, is gerechtigd die zeeboot of welk ander vaartuij toebehorende aan dezelfde Reders, in beslag te nemen, zelfs indien het vaartuij tot wegvaren paraat is.

II) Zeeboten worden aanschouwd aan een zelfde eigenaar toe te behoren wanneer alle eigendomspartten aan een zelfde persoon of aan dezelfde personen eigen zijn.

III) Elke derde, ander dan de oorspronkelijke Eiser, die zich ingevolge een indeplaatsstelling, een afstand of anderzins, op een maritieme inschuld beroept, zal aanzien worden, wat toepassing van het onderhavig Verdrag betreft, dezelfde woonplaats of dezelfde hoofdzetel als de oorspronkelijke schuldeiser te hebben.

IV. Een zeeboot mag niet meer dan eens voor dezelfde inschuld, door dezelfde Eiser in beslag genomen worden, in het gebied van een of meer Rechtbanken van om het ieder welk der Contracterende Staten.

V. In geval van bevrachting van een zeeboot met overdracht van het nautisch beheer, wanneer enkel de bevrachter instaat voor een maritieme inschuld

lastens het vaartuij, mag de Eiser dit vaartuij of welkander ook dat aan de bevrachter toebehoort, in beslag nemen mits naleving der schikkingen van het onderhavig Verdrag; maar geen enkel andere zeeboot die aan de eigenaar toebehoort mag in beslag genomen worden op grond van deze maritieme inschuld.

Artikel 4 — Een zeeboot mag slechts in beslag genomen worden mits machtiging van een Rechtbank of van elk andere bevoegde Rechtsmacht in de Contracterende Staat waar de inbeslagneming geschiedt.

Artikel 5 — De Rechtbank of elk andere bevoegde Rechtsmacht in het gebied waarvan een zeeboot in beslag genomen werd zal de handlichting van het beslag verlenen wanneer een voldoende cautie zal gestort of borg zal gesteld geweest zijn.

Bij gebrek aan accoord tussen Partijen omtrent het bedrag der cautie of omtrent de borg, zal de Rechtbank of de bevoegde Rechtsmacht de aard en het bedrag ervan bepalen.

Het verzoek tot handlichting der inbeslagneming, mits dergelijke borg, zal niet mogen aanzien worden als een erkenning van aansprakelijkheid door de eigenaar van de zeeboot, van de verantwoordelijkheid van de bevrachter met afstand van het nautisch beheer van het vaartuij, noch van dit vaartuij zelf, noch eindelijk als een verzaking aan het voordeel der wettelijke beperking van de aansprakelijkheid des eigenaars van het vaartuij.

Artikel 6 — Worden beslecht naar de wet van de Contracterende Staat in het gebied waarvan de inbeslagneming geschiedde of aangevraagd werd alle betwistingen nopens de verantwoordelijkheid van de Eiser, uit hoofde van schade ontstaan ingevolge de inbeslagneming van het vaartuij of om de inbeslagneming te voorkomen, of alle betwisting betrekking hebbende tot de verplichting, voor de Eiser, een cautie te verstrekken ten einde de betaling te verzekeren van schadevergoedingen en daarmede verbonden kosten.

Artikel 7 — Worden beheerst door de wet van de Contracterende Staat in dewelke de inbeslagneming geschiedde of aangevraagd werd de proceduurregels nopens inbeslagneming van een vaartuij, nopens het bekomen der in Artikel 4 bedoelde machtiging, alsook alle andere proceduurincidenten.

Artikel 8 — Buiten de bevoegdheidsregels voorgescreven door de binnenlandse wet van de Staat waarin tot de inbeslagneming overgegaan werd, zullen de Rechtbank van deze Staat bevoegd zijn om de grond der zaak te slechten in de hiernavolgende woordeijk bepaalde gevallen :

a) zo de Eiser zijn domicilie of hoofdzetel heeft in de Staat waarin de inbeslagneming gebeurde;

b) zo de maritieme inschuld tot stand gekomen is in de Contracterende Staat waarvan de plaats der inbeslagneming afhangt;

c) zo de maritieme inschuld tot stand gekomen is tijdens de reis gedurende dewelke de inbeslagneming plaats vond;

d) zo de vordering haar oorsprong vindt in een aanvaring;

e) zo de vordering ingevolge hulp of redding in het leven geroepen werd.

Zo volgens de interne wet, de Rechtbank in het gebied waarvan de zeeboot inbeslagenomen werd niet bevoegd is om de grond der zaak te slechten, zal geen enkele handlichting der inbeslagneming van een vaartuij kunnen bevolen worden, zoals voorschreven in Artikel 5, tenzij de cautie of welk andere borg uit-

drukkelijk bepale dat zij verstrekt werd voor het bedrag (waarbij te voegen intresten en kosten), tot be- loop waarvan de verweerder of het vaartuig zal kunnen veroordeeld worden, door vonnis der Recht- bank of van een der Rechtbanken die bevoegd is om te beslissen.

Indien de Rechtbank in wier jurisdictie de zeeboot in de ketting gelegd werd niet bevoegd is om volgens interne wet de grond der zaak te slechten, en indien de boot niet vrijgelaten werd in ruil ener cautie of andere borg, zoals voorzien in artikel 5, zal het vonnis dat door een Rechtbank of een der Rechtbanken die bevoegd zijn om de grond der zaak te oordelen, uit- gebracht wordt, uitvoerbaar zijn lastens het inbeslag- genomen vaartuig. De Contracterende Staten nemen de verbintenis in hun inwendige wetgeving, de gepaste wetteksten om deze uitvoering toe te laten, in te lassen.

In geval echter de Partijen overeengekomen zijn het geding te onderwerpen aan de jurisdictie van een speciale Rechtbank of aan Scheidsrechters, zal der- gelijke overeenkomst van waarde blijven en de in- beslagneming zal blijven bestaan spijs de vooraf- gaande schikkingen. Maar de Rechtbank of elk andere Rechterlijke Macht die bevoegdheid heeft in het jurisdictioneel gebied waarin het vaartuig in be- slaggenomen werd, zal een termijn bepalen binen dewelke de Eiser een geding zal moeten inleiden voor de overeengekomen jurisdictie of de scheidsrechterlijke proceduur zal moeten beginnen.

Artikel 9 — Het Verdrag is niet van toepassing op inbeslagneming waartoe Regeringen of andere Pu- blieke Overheden overgingen in verband met invorde- ring van taksen, rechten of boeten voorzien door wet- ten en reglementen.

Artikel 10 — Elke Contracterende Staat mag totali- ter of gedeeltelijk de voordelen van het onderhavig Verdrag weigeren aan personen die niet ressorteren tot een der Contracterende Staten.

Artikel 11 — In dit Verdrag mag niets aanzien worden als scheppende een recht tot handeling die, buiten de schikkingen van het Verdrag, door de wet die de Rechtbank waarbij het geding aanhangig ge- maakt werd, toe te passen heeft, buitengeschaft zal zijn.

Artikel 12 — Geen enkele schikking van het Ver- drag wijzigt noch tast aan de wetten en principes die vigeren in de respectieve Contracterende Staten ten aanzien der onschendbaarheid van oorlogsbodems of Staatsvaartuigen.

* * *

Het ontwerp-Verdrag waarvan de bewoording hier- boven voorkomt brachten Mter Carlo Van den Bosch (Antwerpen) als verslaggever, en Mter Jean de Grandmaison, advocaat bij het Hof van Beroep te Parijs, ertoe kritieken te formuleren die wellicht voor bespreking en discussie vatbaar zijn, doch ver- moedelijk de ontworpen tekst niet merklijk zullen doen wijzigen.

Nopens artikel 8 zou, volgens Association Belge de Droit Maritime : a) het exequatur moeten ingezien worden ook voor scheidsrechterlijke beslissingen; b) de bepaling der laatste alinea van artikel 8 moeten uit- gebreed worden in geval de Rechtbank van het « forum arresti » onbevoegd is om de zaak ten gronde te slechten.

Het ontwerp-Verdrag is om zo te zeggen het nu reeds in België toepasbaar recht.

Weliswaar kan, volgens Belgische wetgeving, een

zeeboot in beslag genomen worden ook op grond van een niet-maritieme inschuld doch het geval doet zich uiterst zeldzaam of bijna nooit voor.

Voor Mter de Grandmaison zou het gepast zijn, en onder meer, te discussieren of in artikel 1, littera f) aan de woorden : maritieme hypotheek en mortgage, moet toegevoegd worden de beperking : « tot stand gekomen naar de wet der vlag ».

In een verafgelegen werelddeel zou het navorsen der regelmatigheid in de tot standkoming, aanleiding kunnen geven tot onoverkomelijke moeilijkheden.

De Franse delegatie is anderzijds van mening dat artikel 8 nog zou moeten aangevuld worden als volgt :

« Indien de overeenkomsten tussen partijen een clau- » sule bevatten waardoor bevoegdheid verleend wordt » aan een bepaalde rechtsmacht of aan scheidsgerecht, » zullen de hierboven voorkomende schikkingen niet » toepasbaar zijn, en zal het contractueel beding toe- » gepast worden.

« De inbeslagneming zal echter behouden blijven » maar de Rechter die ertoe machtiging gaf, zal mogen » aan de inbeslagnemer een termijn geven binnen » dewelke de proceduur ten gronde zal moeten ingeleid » worden en hij zal zich het recht voorbehouden de » handlichting der inbeslagneming te bevelen in geval » de eiser zijn proceduur ten gronde niet binnen de » opgelegde termijn zal ingeleid hebben ».

Bezwaar tegen het opnemen van die bijkomende clause bestaat blijkbaar niet; is deze laatste echter nodig?

De conferentie zal erover beslissen.

Zal hetgeen voorafgaat zonder meer de inzichten van *alle* leden der Conferentie weergeven?

Er valt niet te verzwijgen dat in zekere mate ge- steund door de afgevaardigden der Scandinavische landen, de British Maritime Law Association harer- zijds een lijvig verslag heeft opgesteld waarvan de conclusies op belangrijke punten na niet overeenkomen met het ontwerp-Verdrag.

De moeilijkheid is « to unify by International Con- vention laws which are regarded in some jurisdictions as *matter of procedure* rather than *substantive law* ».

« This divergence, wordt erbijgevoegd, is of real » concern to those who are practically engaged in » Maritime Commerce, and the Association feels that » it is hardly a satisfactory explanation to the business » community of failure to unify the present divergent » law of Arrest of Ships that this cannot be achieved » because of interference with domestic laws, whether » procedural or substantive. »

De goede wil is voorhanden om de oplossing der moeilijkheden te bevorderen. Dank zij de goede wil, zal de weg dan ook wellicht gevonden worden.

Herziening der goud-clausules in de Conventie tot unificatie van zekere regels in zake de verantwoor- delijkheidsbeperking der eigenaars van zeeboten, alsook in de conventie tot unificatie van zekere regels in zake cognossemerten

De beperking der verantwoordelijkheid der eige- naars van zeeschepen werd op internationaal gebied geregeld volgens de Convention de Bruxelles dd. 25 Augustus 1924; de beperking der aansprakelijkheid van de vervoerders per zee, onder het stelsel van een verhandelbaar cognossement, maakte het voorwerp uit van een andere internationale overeenkomst, ins- gelijks op 25 Augustus 1924 gesloten (zie daaromtrent Belgische Zeevaartwet dd. 28 Nov. 1928, artikels 48, 49, 50 en 91).

Ten tijde werden de bedragen in geld vastgelegd,

met verwijzing naar het gouden Pond Sterling dat toen als vaste maatstaf werd aanzien.

In 1936 bracht het Engels Parlement verbod uit het Pond Sterling om te zetten, waardoor verbroken werd de band die deze munt aan het goud koppelde.

Sindsdien heeft het Comité Maritime International alles in het werk gesteld om aan een ongezonde en troebele toestand einde te stellen; meer bepaald drong de Association Néerlandaise de Droit Maritime onlangs aan om met klem de eenvoudige afschaffing van alle in de twee verdragen van 1924 voorziene goud-referenties te eisen.

Een aanpassing zal dus moeten gebeuren op basis der waarde van het papier Pond Sterling.

Om bij voorbeeld de overeenkomst nopens cognossemmenten toe te passen, bereikt men nu, als beperkingsgrens, in nationale waarden uitgedrukt:

in België de tegenwaarde van ongeveer £ 130
in Nederland de tegenwaarde van ongeveer £ 60
in Frankrijk de tegenwaarde van ongeveer £ 50
in Italië de tegenwaarde van ongeveer £ 2.10.0

Te Antwerpen werd de 13 April 1951 het Nederlands voorstel besproken en bekwam het algemene principiële goedkeuring.

Aan de Conferentie te Napels zal dus het hiernavolgend besluit aan de dagorde komen:

De Conferentie,

Overwegende dat de goud-clausule voorkomend in artikel 15 der Convention Internationale pour l'Unification de certaines règles concernant la limitation de la responsabilité des propriétaires des navires de mer, gesloten te Brussel de 25 Augustus 1924, voor doel had de grens der aansprakelijkheid der reders vast te leggen overeenkomstig een in tijd en in ruimte onveranderlijke waarde;

Overwegende dat hetzelfde bedoelen gehecht werd aan de goud-clausule voorkomend in artikel 9 der Convention Internationale pour l'Unification de certaines règles en matière de Connaissements getekend te Brussel de 24 Augustus 1924, waardoor begrensd werd het maximum van de verantwoordelijkheid des vervoerders per zee spruitende uit een koopwaarvervoercontract onder het regiem van een verhandelbaar cognossement;

Overwegende dat de meeste landen die de hierboven bedoelde overeenkomsten goedgekeurd hebben, gebruik hebben gemaakt van de vrijheid in hun eigen geldmunt de in pond sterling uitgedrukte bedragen om te zetten, ten aanzien van elke der gezegde overeenkomsten;

dat, ingevolge het schommelen der munt, deze omzetting ontzaglijke afwijkingen verwekt heeft in de toegepaste maximagrenzen;

Overwegende dat, vervolgens, de in die overeenkomsten voorhanden goud-clausules zekere Staten ervan heeft weerhouden de overeenkomst goed te keuren of zich erbij aan te sluiten;

Overwegende dat de hoogdringendheid van een werkelijk eenheidscijfer zich meer en meer doet gevoelen in het domein der beperking van de aansprakelijkheid des eigenaars van een vaartuig alsook in de sfeer der verantwoordelijkheidsbeperking van de vervoerders per zee;

Overwegende dat te huidige tijde de aanwezigheid der goudclausule in de bedoelde overeenkomsten een onoverkomelijke hinderpaal stelt tot de verwezenlijking dezer uniformiteit; dat, diensgevolge, de afschaffing der goud-clausule gebiedend is;

Overwegende dat artikel 21 der Conventie in zake Beperking der Aansprakelijkheid van Eigenaars van zeeboten, d.d. 25 Augustus 1924, en artikel 16 der

Internationale Conventie tot eenmaking van zekere regels in zake Cognossemmenten, aan elke Contracterende Staat de vrijheid overlaten de bijeenkomst ener nieuwe Conferentie te verwekken met het doel de aan deze conventies mogelijke verbeteringen op te zoeken;

Drukt de wens uit dat een nieuwe vergadering der Diplomatieke Conferentie binnen kort belegd worde, om haar een voorstel over te leggen behelzende, enerzijds, afschaffing der goud-clausule in de Convention pour l'Unification de certaines Règles en matière de Limitation de la Responsabilité des Propriétaires de Navires de mer, alsook van die welke voorkomt in de Convention pour l'Unification de certaines Règles en matière de Connaissements, en anderzijds, de verbetering der teksten als nodig gevolg van de afschaffing der goud-clausules.

Belast het Bestendig Bureau onderhavige wens aan de Belgische Regering over te maken.

* * *

Men weet dat wanneer een der Contracterende Staten verbetering van de Conventie wenst, dit voorstellen één jaar op voorhand aan de andere Staten moet bekend gemaakt worden, door bemiddeling van de Belgische Regering die zich belast met het oproepen der Conferentie.

Het laat geen twijfel over dat de vooropgestelde Resolutie haar goedkeuring en bekrachtiging vinden zal.

* * *

Ziehier nu het:

Ontwerp-overeenkomst tot unificatie van zekere regels in zake zeevaart-hypotheken en mortgages

Naar luid der Amerikaanse desiderata, heeft de International Commission beslist aan de Conferentie te Napels voor te stellen de goedkeuring van een nieuw verdrag, waarin slechts de twee hiernavolgende principes hun toepassing zouden vinden:

a) de internationale erkenning van alle mortgages tot stand gekomen naar de wet der vlag die de boot voert;

b) het recht tot inbeslagneming van het schip waarop mortgage bestaat en met betrekking tot bedoeld mortgage, over te gaan, binnen het gerechtelijk gebied van elkeen der Contracterende Staten.

Deze gebiedskwestie houdt innig verband met het verdrag tot unificatie van zekere regels in zake bewarende inbeslagneming van zeeschepen.

Een voorafgaande bespreking werd voorzien ter gelegenheid der bijeenkomst te Napels ten aanzien van het hiernavolgend ontwerp dat door de heer Prizer werd opgesteld en de goedkeuring van Mr. Léopold Dor, ondervoorzitter en verslaggever der Mortgage Commissie, bekwam.

Ontwerp

Artikel 1 — De mortgages, hypotheken en andere similaire zakelijke rechten op zeeschepen, regelmatig tot stand gekomen naar de wetten van de Contracterende of niet-Contracterende Staat waaraan het schip ressorteert, en geboekt in een officieel register 't zij in het gebied van de inschrijvingshaven, 't zij in een centraal bureau, zullen erkend en als geldig beschouwd worden in alle Contracterende landen.

Artikel 2 — Indien de schuldenaar de mortgage, hypotheek of ander similiair zakelijk recht tot stand gekomen en ingeschreven zoals voorzien in artikel 1, niet eerbiedigt of in verzuim blijft alle verplichting, promisse of geschreven verbintenis, gewaarborgd door

een mortgage, hypotheek of ander similair zakelijk recht, uit te voeren, is de schuldeiser gemachtigd de schuldenaar te dagvaarden in ieder Contracterende Staat waarin het bedoeld vaartuig zich bevinden zal; daarna is deze schuldeiser gerechtigd het vaartuig te doen verkopen, ingevolge beslissing van elke rechtbank of naar de in deze Staat passende procedure, en zich te doen betalen met de opbrengst van de veiling van het vaartuig, dit alles echter, onder voorbehoud van voorafbestaande rechten van alle andere lastens het schip preferente schuldeisers waarvan de privileges, bij toepassing der in het land waar het vaartuig in beslag werd genomen vigerende wetten of verdragen, boven de mortgage voorrang hebben.

Artikel 3 — In elke Contracterende Staat, zal de rechtspleging naar dewelke het bezwaard vaartuig in beslag genomen mag worden, of de tekortkoming des schuldenaars vastgesteld mag worden, die de veilingsmodaliteiten, alsook de verdeling van de verkoopprijs regelt, gevoerd worden in overeenkomst met de interne wetten van deze Staat.

* * *

Meerdere tekstwijzigingen in dit ontwerp worden door de Netherlands Maritime Law Association voorgesteld, tot verduidelijken of tot eenvoudigen der toestanden alsmede der proceduurmiddelen; de toepassing der wet van het « forum arresti » wordt insgelijks ingezien.

* * *

En tot slot, volgt het

Ontwerp strekkende tot unificatie van zekere regels in zake verantwoordelijkheid van de vervoerder per zee ten aanzien der passagiers

Het is nu circa 40 jaar geleden dat beoogd en nagestreefd werd een internationale overeenkomst, doch spijs de besprekingen te Gotenburg (1923), te Genua (1925), te Amsterdam (1927), te Antwerpen (1930), en ook later, moest men zich vergenoegen met de vaststelling dat dergelijk verdrag nuttig en zelfs nodig ware; men bereikte slechts het weinig schitterend maar toch aanmoedigend resultaat: « De » Conferentie, overwegende dat... geeft opdracht aan » haar bestendig Bureau de toestanden te volgen en » te geschikst ogenblik voorstellen mede te delen op » grond der uiteengezette overwegingen, rekening » houdende met de wensen der Rederijen, passagiers, » en met de internationale organismen voor dewelke » een bevredigende oplossing van dit ernstig probleem » van belang is. »

Volgens professor Torquato Giannini zou tot bereiken van de te Amsterdam (1904) aanbevolen uniformiteit zekere principes moeten in acht genomen worden, waarvan hierna een bondige samenvatting:

a) aan de nationale wetgeving overlaten het bepalen der rechten van de erven of van de rechthebbenden van de overleden passagier;

b) een of meerdere barema's opmaken ten aanzien der schadevergoeding toekomende aan onvermogen passagiers.

c) in de plaats van het vermoeden van verantwoordelijkheid of van de objectieve en/of beroepsaansprakelijkheid, de last van het bewijs aan de eigenaar of aan de reder opleggen dat hij al zijn verplichtingen van maritieme waakzame vervoerder heeft vervuld.

d) de ontlasting voor de nautische fouten der aangestelden inzien op voorwaarde dat er daarmee geen persoonlijke fout van de werkgever samenloopt en dat de zeevaardigheid der boot vóór het wegvaren vastgesteld zij.

e) omschrijven de draagwijdte der ontlastingsclausules of der bedingen waardoor de aansprakelijkheid tegenover de passagiers beperkt wordt (negligence clause) vooral van die welke betrekking hebben tot het overtreden van het reglement aan boord of van de orders des kapiteins.

Dit laatste punt in een der neteligste waarvan de oplossing, dixit Mr Sieveking lopende de Conferentie te Parijs, niet enkel juridisch moet zijn maar ook volgens geschiedenis en politiek moet beschouwd worden.

f) bepalen de invloed van verborgen gebrek op de verantwoordelijkheid wanneer volstrekt geen samenloop van fout bestaat in hoofde van de vervoerder per zee.

g) een korte termijn voorzien voor het bekendmaken van het ongeval aan de rederij, op straf van verval, alsook een andere termijn voor het inleiden der gerechtelijke vordering.

h) de deur openlaten ter coördinatie van de verantwoordelijkheid van de maritieme vervoerder met de aansprakelijkheid van andere publieke transporteurs.

i) zeggen welke rechtbank bevoegdheid zal hebben om de gedingen tot herstel der schade aan de persoon van de passagier in een internationale reis, te slechten.

* * *

Alleszins zou de reeds zoveel besproken en zolang hangende kwestie der verantwoordelijkheid der rederij tegenover de passagier nu eenmaal definitief beslag moeten krijgen.

Zal de Conferentie te Napels erin slagen? Wellicht niet, daar het probleem te ingewikkeld is om vlug opgelost te kunnen worden. Maar om die oplossing niet in het oneindige te verschuiven zou een Commissie moeten tot stand komen om een ontwerp van « Convention internationale sur la responsabilité des propriétaires de navires ou des armateurs pour toute sorte de dommages à la personne ou à la vie des passagers à bord, pendant et par le fait du voyage » in de eerstvolgende Conferentie over te leggen.

* * *

Het gewicht der te nemen beslissingen en de enorme belangstelling der scheepvaartmilieus zullen tijdens en ter gelegenheid van de debatten der Conferentie te Napels niet uit het oog verloren worden.

Na het sluiten der Conferentie, zal het Rechtskundig Weekblad niet nalaten de bereikte resultaten aan zijn lezers bekend te maken.

PAUL DE SCHRYVER.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 26 Januari 1951.

Eerste Voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever : M. Giroul.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Verkeer. — Buurtspoorwegen. — Niet onderworpen aan enig verbod om marcherende militaire colonnes te « snijden ».

De wet van 24 Juni 1885 op de Buurtspoorwegen heeft ieder vervoer per spoor, hetwelk naar de zin van de toe te stane vergunningen, de bediening der bebouwde stadskommen overschrijdt, aan de toepassing van de wet van 9 Juli 1875 onttrokken.

Noch uit voornoemde wet, noch uit enige ter uitvoering daarvan tot stand gekomen reglements-bepaling blijkt, dat de buurtspoorwegen zouden onderworpen zijn aan het verbod om marcherende militaire colonnes te « snijden ».

Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen t/
Belgische Staat (Landsverdediging).

Gelet op het bestreden vonnis, gewezen de 2 November 1949 door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Over de grond van niet-onvankelijkheid, welke tegen de voorziening wordt aangevoerd :

Overwegende dat, volgens de vaststellingen van het bestreden vonnis, de schade waarvan de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen van de Belgische Staat het herstel eiste, voortvloeide uit een botsing tussen een rijtuig van aanlegster en een door een ondergeschikte van verweerder bestuurd voertuig, hetwelk uit een secundaire weg kwam gereden;

Overwegende dat de Belgische Staat in antwoord op deze eis, in feite met aanbod van bewijs aanvoerde, dat dit voertuig deel uitmaakte van een militaire colonne, en in rechte staande hield dat luidens een koninklijk besluit van 14 Februari 1939 alleen de ondergeschikte der eisende maatschappij schuld droeg, wijl hij de militaire colonne had willen « snijden »;

Overwegende dat de eisende maatschappij betwistte dat het verbod een militaire colonne te « snijden » van toepassing zijn zou « op de buurtspoorwegen »;

Overwegende dat het bestreden vonnis de aldus omstreden rechtsquaestie uitmaakt in het voordeel van de Belgische Staat door deze toe te laten tot het bewijs, dat het door zijn ondergeschikte bestuurd voertuig « in een colonne reed »;

Overwegende dat deze beslissing van het vonnis over voornoemde rechtsquaestie in de zin van artikel 14 van het decreet van 2 Brumaire jaar IV een eindbeslissing is, en derhalve vatbaar voor onmiddellijke voorziening in verbreking;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid dus niet kan worden aangenomen;

Over het enig middel : schending van het koninklijk besluit van 26 Augustus 1938 tot wijziging van het politiereglement op de exploitatie van de door de regering vergunde of te vergunnen tramwegen, genomens krachtens de wetten van 9 Juli 1875 en 15 Augustus 1897 op de tramwegen, en inzonderheid krachtens de bepaling van art. 1 van dit Koninklijk besluit, hetwelk luidt als volgt : « Het is verboden

een marcherend troepencorps, een legertrain..., enz., te « snijden »; en schending van art. 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, om het door verweerder in verbreking ingeroepen middel aan te nemen, in casu toepassing heeft gedaan van voormeld koninklijk besluit,

zulks terwijl dat besluit enkel op de door de Regering vergunde of te vergunnen tramwegen toepasselijk is en het in casu een trein van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen gold;

Overwegende dat het bestreden vonnis, om het in het geschil opgeworpen rechtsmiddel af te wijzen, hierop steunt, dat het vervoermiddel, hetwelk in casu als tramweg wordt bestempeld, evenwel wegens het feit dat het traject daarvan zich over verscheidene provinciën uitstrekt, het voorwerp is van een door de regering toegestane vergunning, en derhalve door een koninklijk besluit van 26 Augustus 1938 onderworpen is aan het verbod een in beweging zijnde militaire colonne te snijden;

Overwegende echter dat tijdens het debat niet is betwist, noch dat bedoelde spoorweg door de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen werd geëxploiteerd, noch dat hij, als zodanig, het voorwerp is geweest van een regeringsvergunning;

Overwegende dienvolgens, dat de door het vonnis bedoelde tramlijn een buurtspoorweg is;

Overwegende dat de wet van 24 Juni 1885 op de buurtspoorwegen, aan de toepassing van de wet van 9 Juli 1875 heeft onttrokken ieder vervoer over het spoor, hetwelk naar de zin van de toe te stane vergunningen de bediening van de bebouwde stadskommen overschrijdt;

Overwegende dat noch uit voornoemde wet, noch uit enige, ter uitvoering daarvan tot stand gekomen reglements-bepaling blijkt, dat de buurtspoorwegen zouden onderworpen zijn aan het verbod in beweging zijnde militaire colonnes te snijden;

Overwegende dat het vonnis, wijl het er anders over beslist heeft, de in de voorziening aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen,

Verbreekt de bestreden beslissing;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel.

RAAD VAN STATE

4e kamer — 26 Juli 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Buch (verslaggever).

1. Nietigverklaring. — Termijn. — Ontvankelijkheid. — Kennisneming door verzoeker der gronden tot nietigverklaring.
2. Herstelvergoeding. — Morele schade. — Vergoeding. — Recht op bevordering. — Verdringing uit ambt door andere kandidaten. — Buitengewone schade.

1. *De nietigverklaring van besluiten genomen vóór de volledige inwerkingtreding der wet van 23 December 1946 moet worden aangevraagd binnen de termijnen voorgeschreven bij de artikelen 4 en 94 van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948, tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State.*

Wanneer de grieven, aangevoerd als grond tot nietigverklaring, reeds door verzoeker in een schrijven uiteengezet werden dat dateert van vóór het ogenblik dat de administratieve dossiers aan de griffie van de Raad van State waren overgemaakt, dan is verzoeker niet gerechtigd te beweren dat hij eerst na de overmaking der dossiers aan de griffie van deze gronden heeft kennis gehad.

De in een te laat ingediend verzoekschrift ingediende aanvragen zijn niet ontvankelijk.

2. *De bij toepassing van artikel 7 § 1 der wet van 23 December 1946 ingediende vragen om advies kunnen enkel op stoffelijke schade betrekking hebben; een vraag om advies bij toepassing van voormeld artikel, die op morele schade betrekking heeft is niet ontvankelijk.*

De Raad van State kan geen advies geven over vergoedingen voor zover zij overeenstemmen met wedden of pensioenen die verzoeker zou genoten hebben, had hij de verlangde bevordering bekomen.

Het Rijkspersoneel kan geen recht op bevordering doen leggen en zich terzake niet op gedane beloften beroepen.

Een ambtenaar die driemaal verplicht werd als voorgesteld kandidaat het ambt van directeur van een dienst uit te oefenen en die ondanks die opdracht driemaal door andere kandidaten werd verdrongen lijdt een buitengewone schade.

Thibaut t/ 1) Belgische Staat (Ministerie van Gezondheid en Gezin) 2) Tussenkommende partijen Delhuvonne en Vermuyten.

Arrest - Advies

De Raad van State, afdeling administratie, V^e kamer,

Gezien de verzoekschriften van 23 December 1948 en 5 Maart 1949 door Thibaut Leon ingediend;

Gelet op het bevel van 5 December 1949, waarbij de vragen tot tussenkomst van Delhuvonne Maurice en Vermuyten Constant ontvankelijk worden verklaard;

Gelet op het bevel van de voorzitter van de Raad van State van 18 November 1949, waarbij de samengevoegde zaken naar de V^e kamer worden verwezen;

Gelet op de bevelen van 14 December 1949 en 24 Juni 1950, waarbij de termijn, vastgesteld bij artikel 15, eerste lid, van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, onderscheidelijk van zes tot twaalf en van twaalf tot achttien maanden wordt verlengd;

Overwegende dat de verzoekschriften, enerzijds, strekken tot nietigverklaring van :

1° het besluit van de Regent van 30 December 1946 houdende benoeming, met ingang van 1 December 1946, van de H. Noel Camille, in de graad van directeur van de Administratieve Gezondheidsdienst bij het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin;

2° het besluit van de Regent van 21 Augustus 1947 houdende benoeming, met ingang van 1 Maart 1947,

van de H. Vermuyten, Constant, in de graad van directeur;

3° het besluit van de Regent van 28 Februari 1948 houdende benoeming, met ingang van 1 Maart 1948, van de H. Vermuyten, Constant, in de graad van directeur bij het Bestuur van het Gezin, van de Huisvesting en van de Onderstand;

dat de verzoeker, anderzijds, bij toepassing van artikel 7, § 1, van de wet van 23 December 1946, de Raad van State om een advies vraagt over de volgende buitengewone schade :

1° een stoffelijke schade wegens winstderving tot een beloop van 35.000 frank, welk bedrag tot einde September 1948 het verschil tussen zijn wedde van inspecteur en die van directeur vertegenwoordigt;;

2° een stoffelijke schade wegens winstderving tot een beloop van 25.000 frank, welk bedrag het verschil tussen zijn wedde van inspecteur en die van directeur vertegenwoordigt van 1 October 1948 tot einde Mei 1949, de normale datum van zijn inruststelling;

3° een stoffelijke schade sedert zijn inruststelling ingevolge de vermindering van zijn pensioen, doordat dit pensioen op de gemiddelde wedde der laatste vijf jaren wordt berekend, tenzij compensatieannuïteiten worden toegekend;

4° een aanzienlijke morele schade « ingevolge het persoonlijk nadeel dat hem van Januari 1947 tot Maart 1948 driemaal werd berokkend en nog steeds wordt berokkend door het willekeurig optreden waarvan hij onverdiend het slachtoffer was, ingevolge de bespottig waarvan hij daardoor op het einde van zijn loopbaan het voorwerp werd en ingevolge het onherstelbaar discrediet waarin zijn goede naam als ambtenaar en zijn hoedanigheid van academisch geschoolde zowel bij het personeel als in zijn privaat leven is gebracht », welke schade de verzoeker matig op 500.000 frank verklaart te ramen;

Overwegende dat de verzoeker in 1946 inspecteur was bij het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, toen de directeur van de Administratieve Gezondheidsdienst wegens het bereiken van de leeftijdsgrens in ruste werd gesteld; dat de Directieraad de verzoeker op 28 November 1946 voorstelde voor het ambt van directeur van de Administratieve Gezondheidsdienst; dat de H. Noel bij besluit van de Regent van 30 December 1946 tot directeur van die dienst werd benoemd; dat de verzoeker 20 Februari 1947 door de Directieraad opnieuw voor dit ambt van directeur werd voorgesteld; dat de H. Vermuyten, de eerste tussenkommende partij, bij besluit van de Regent van 21 Augustus 1947 tot directeur werd benoemd; dat de verzoeker op 23 December 1947 door de Directieraad nogmaals voor het ambt van directeur werd voorgesteld; dat de H. Delhuvonne, de tweede tussenkommende partij, bij besluit van de Regent van 28 Februari 1948 tot directeur werd benoemd;

Overwegende dat het verzoekschrift tot nietigverklaring van de drie besluiten van de Regent 5 Maart 1949 is gedagtekend; dat, aangezien deze drie besluiten vóór de volledige inwerkingtreding van de wet van 23 December 1946 zijn genomen, hun nietigverklaring moest worden aangevraagd binnen de termijnen voorgeschreven bij de artikelen 4 en 94 van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, dat de datum 5 Maart 1949 na het verstrijken van voornoemde termijnen valt;

Overwegende dat de verzoeker niet betwist van die benoemingen kennis te hebben gehad ten tijde dat zij

werden gedaan; dat zij overigens in het Belgisch Staatsblad van 21-22 April 1947, 28 November 1947 en 10 Maart 1948 zijn bekendgemaakt; dat de verzoeker nochtans aanvoert dat hij weliswaar van die benoemingen kennis heeft gehad ten tijde dat zij werden gedaan, maar eerst sedert 10 Februari 1949 op de hoogte was dat zij onregelmatig waren, toen hij, ingevolge zijn verzoekschrift van 23 December 1948, van de administratieve dossiers van die benoemingen ter griffie van de Raad van State inzage heeft kunnen nemen; dat de verzoeker, aangezien hij eerst na die datum kennis heeft gehad van de onregelmatigheden in de bestreden benoemingen, oordeelt dat de termijn van zestig dagen bij artikel 4 van het besluit van de Regent tot regeling van de rechtspleging vastgesteld pas van dat ogenblik ingaat;

Overwegende dat, zelfs indien de bekendmaking, de schriftelijke kennisgeving of de kennisneming die termijn niet doet ingaan wanneer de akte wezenlijke vermeldingen inhoudt die met de werkelijkheid niet overeenstemmen, en de betrokkene die onjuistheden niet heeft kunnen opmerken toen hij van de akte kennis kreeg, toch vooraf moet worden nagegaan wanneer de verzoeker kennis heeft gehad van de aangevoerde gronden tot nietigverklaring;

Overwegende dat de grieven, in het verzoekschrift van 5 Maart 1949 aangevoerd, in ieder geval door de verzoeker reeds in zijn schrijven van 28 September 1948 aan de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin waren uiteengezet; dat de verzoeker bijgevolg niet gerechtigd is te beweren dat hij van de gronden tot nietigverklaring eerst kennis heeft gehad nadat de administratieve dossiers aan de griffie van de Raad van State waren overgemaakt.

Overwegende dat het verzoekschrift van 5 Maart 1949 derhalve te laat werd ingediend en dat de er in vervatte aanvragen niet ontvankelijk zijn;

Overwegende, wat betreft de vraag om advies, dat de verzoeker bij schrijven van 28 September 1948 bij de tegenpartij een aanvraag om vergoeding heeft ingediend; dat de tegenpartij daaraan niet binnen zestig dagen gevolg heeft gegeven;

Overwegende, wat betreft het vierde punt van de vraag, dat de verzoeker zelf de aangevoerde schade een morele schade noemt; dat uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 23 December 1946 blijkt dat de vragen om advies, bij toepassing van artikel 7, § 1, ingediend, enkel op stoffelijke schade betrekking kunnen hebben; dat het verzoekschrift ten deze niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de Raad van State geen advies kan geven over de gevraagde vergoedingen, voor zover zij overeenstemmen met wedden of pensioenen die de verzoeker zou genoten hebben, had hij de verlangde bevordering bekomen;

Overwegende dat de verzoeker niettemin een stoffelijke schade aanvoert die het gevolg is van het optreden der tegenpartij te zijnen opzichte; dat hij doet gelden « dat hij ingevolge de vergadering, op 28 November 1946, van de Directieraad die hem ter vervanging van de titularis voor het ambt van directeur bij de Administratieve Gezondheidsdienst had voorgesteld, verzocht werd dadelijk zijn nieuw ambt te bekleden; dat hij 3 December werd geïnstalleerd en al het personeel hem werd voorgesteld; dat na anderhalve maand werkelijke ambtsuitoefening evenwel de H. Noël tot directeur van die dienst werd benoemd; dat hij na een onderhoud met de Minister, op 10 Mei 1947, formele toezegging kreeg en opnieuw verzocht werd het ambt van directeur van de Administratieve Gezondheidsdienst uit te oefenen; dat hij zich, door de

hem gegeven verzekering aangemoedigd en vol vertrouwen in de aanstelling door de Minister, in de toestand schikte; dat hij evenwel bij zijn terugkeer uit vacantie de benoeming van de H. Vermuyten vernam; dat de verzoeker echter werd aangezocht de leiding van die dienst waar te nemen, daar een vacantie het mogelijk maakte zijn toestand spoedig te regelen door de H. Vermuyten tot directeur van een andere dienst te benoemen; dat hij evenwel eens te meer werd verdrongen »;

Overwegende dat die beweringen niet worden betwist;

Overwegende dat, ofschoon het Rijkspersoneel geen recht op bevordering kan doen gelden en zich terzake niet op gedane beloften kan beroepen, het hierboven beschreven optreden aan de verzoeker een buitengewone schade heeft berokkend; dat de verzoeker immers driemaal verplicht werd als voorgesteld candidaat het ambt van directeur van een dienst uit te oefenen; dat hij ondanks die opdracht driemaal door andere kandidaten werd verdrongen; dat het billijk is de vergoeding, aan de verzoeker toe te kennen voor de door hem buitengewone schade, op twintig duizend frank vast te stellen;

Uitspraak doende over het verzoek tot nietigverklaring :

Besluit :

Artikel 1. Het verzoekschrift wordt verworpen.

Artikel 2. De kosten, bepaald op de som van 600 fr. zijn ten laste van de verzoeker.

Uitspraak doende over de vraag om advies :

Adviseert :

Dat het billijk is de verzoeker als vergoeding een bedrag van 20.000 frank toe te kennen.

Dat de kosten, tot een bedrag van 300 frank, door de tegenpartij dienen betaald te worden.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 21 April 1951.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : MM. Malgaud en Michielssens.

Advocaat-Generaal : M. Van der Perren.

Hypotheek. — Onderhandse verkoop van verhypothecerd goed. — Notaris wendt de koopsom niet aan tot zuivering van de hypotheek. — Muntsaneringsbesluiten. — Fouten van de notaris. — Geen aansprakelijkheid van de Bank, waarbij de gelden gedeponeerd zijn. — Wel aansprakelijkheid van notaris en verkoper. — Derdebezitter van het verhypothecerde goed kan zich niet beroepen op artikel 1244 B.W., dat slechts aan de schuldenaar een bevoegdheid toekent. — Geen voorrecht van uitwinning. — Notaris, verkoper en schuldenaar hoofdelijk tot schadevergoeding jegens de koper verplicht.

Onderhandse verkoop van verhypothecerd goed als vrij en onbelast; koopsom in handen van notaris betaald. Deze stort de koopsom op zijn naam op een bijzondere rekening op een bank; bedrag geblokkeerd ingevolge het wetsbesluit van 6 October 1944; notaris betaalt de vrijgegeven 40 % uit aan de verkoper in plaats van het geld aan te wenden tot zuivering van de hypotheek. Notaris maakt geen gebruik van de hem bij wetsbesluit van 5 Februari 1945 gegeven mogelijkheid om de vrijgeving te bekomen van de krachtens artikel 34 van de wet van 25 Ventôse

an XI gedeponeerde gelden; bedrag ambtshalve omgezet in muntsaneringslening.

De bank was niet verplicht de notaris te wijzen op de hem bij voormeld wetsbesluit van 5 Februari 1945 verleende mogelijkheid. Zij was uiteraard niet gehouden na te gaan of er onder haar cliënten geen waren, die verwaarloosden hun belangen of die van hun eigen cliënten te behartigen.

De notaris en de verkoper zijn verantwoordelijk voor de schade, die de koper van het onroerend goed geleden heeft door het feit dat dit bezwaard bleef met de hypotheek.

Een verzet tegen de executie van het verhypothekerde goed door de hypotheekhouder, steunend op artikel 1244 B. W. (gewijzigd bij de wet van 30 Juli 1938) moet op straffe van niet-ontvankelijkheid gedaan worden binnen de in dat artikel bepaalde termijn.

De derde-bezitter (de koper) van het verhypothekerde goed kan om geen uitstel van betaling verzoeken op grond van artikel 1244 B. W., dat immers beperkt is tot de schuldenaar, die niet in staat is onmiddellijk zijn schuld af te doen.

Buiten dat enig geval is geen schorsing van de beslag-procedure op het verhypothekerde goed mogelijk.

De derde-bezitter van het verhypothekerd goed kan zich niet beroepen op enig voorrecht van uitwinning.

De koper heeft recht op schadevergoeding wegens de zorg, de moeite, het tijdverlies en de kosten, die het gevolg geweest zijn van de handelingen van de notaris, van de verkoper en van de schuldenaar. Deze zijn hoofdelijk aansprakelijk, daar de schade het gevolg is van hetzelfde geheel van bedrieglijke daden.

Byens en cs. t/ N. V. Hypotheekbank.

Advies van het Openbaar Ministerie

Het vonnis a quo stelt vast dat door de Hypotheekbank drie kredietopeningen toegestaan werden aan de eenvoudige commanditaire vennootschap Byens en Co, die telkenmale door hypothecaire inschrijvingen op eigendommen van Bijens in persoon gewaarborgd werden.

In Augustus 1944 wordt één dezer gehypothekerde eigendommen verkocht voor «vrij, zuiver en onbezwaard van alle schulden, voorrechten en rechten van hypotheek hoegenaamd» door Byens aan de echtelieden Albert W., bij onderhandse akte, opgemaakt ter studie van notaris C., voor het bedrag van 610.000 fr., welke som deze storte op een speciale rekening bij de Hypotheekbank met als hoofdbenaming: «Notaris C.» en als bijkomende vermelding: «Zaak Albert Bijens», zulks bij toepassing van artikel 34 van de wet van 25 Ventôse jaar XI, gewijzigd door Koninklijk Besluit van 13 December 1935.

Ingevolge het Wetsbesluit van 1 Mei 1944, houdende tijdelijk verbod van verkoop van onroerende goederen, kon de notariële akte slechts verleden worden op 15 Augustus 1946.

Hoewel de notariële akte de verkoop vermeldt voor vrij, zuiver en onbelast, wordt niets door de notaris noch door de verkoper gedaan om de hypotheek aan te zuiveren.

De Hypotheekbank achtte de verkoop in strijd met de akte van kredietopening, zegde het krediet op en begon de procedure van dadelijke uitwinning op het verkochte goed.

Ondertussen was van het bedrag van 610.000 frank

het quotum van 60 % (zijnde 327.000 frank), dat ingevolge de financiële maatregelen der regering definitief geblokkeerd was, omgezet in obligaties van de muntsanering.

Het Ministerie van Financiën weigerde deze som vrij te geven, daar krachtens artikel 7 van de wet van 14 October 1945 elke daad van beschikking over de effecten van de muntsaneringslening verboden is.

De notaris bekomt vrijgeving van de 40 %, zijnde 220.000 frank en geeft deze som aan Bijens, die ze niet aanwendt tot aanzuivering der hypotheek.

De eerste rechter stelt vast dat zowel partij Bijens als de instrumenterende notaris op de hoogte was van de hypotheek, die het eigendom bezwaarde en desniettemin zowel in de onderhandse als in de notariële akte de verkoping voor vrij en onbelast liet doorgaan.

Wat de Hypotheekbank betreft, was de eerste rechter van cordeel dat het niet als juridisch foutief in haren hoofde mag worden aangerekend dat zij een notaris niet op de hoogte bracht van hetgene deze zelf moest weten door zijn ambtskennis, d.i. in casu welke formaliteiten dienden te worden gevolgd om vrijgeving van het door hem gedeponeerde geld «Zaak Albert Bijens» te bekomen.

De Hypotheekbank werd derhalve buiten zake gesteld.

De eerste rechter handhaafde daarentegen de verantwoordelijkheid van de vennootschap W. Bijens en van Bijens in persoon, evenals van notaris C.

I. Bijens: a) heeft zich niet verzet tegen de opnemings, zowel in de onderhandse als in de notariële akte, van de clausule, dat het eigendom verkocht werd voor vrij, zuiver en onbelast;

b) heeft een bedrag van 220.000 frank, door de Bank uitbetaald op de dadelijk onbeschikbare 40 %, evenmin aangewend tot de aanzuivering der hypothecaire schuldvordering der Hypotheekbank;

c) levert niet het bewijs aan notaris C. opdracht gegeven te hebben de hypotheek aan te zuiveren.

II. Notaris C.: a) Liet na, na nederlegging op de Hypotheekbank, deze te verwittigen dat Bijens het eigendom verkocht had en er kon aangezuiverd worden;

b) verwaarlozing de nodige formaliteiten te vervullen voor vrijmaking, zodat de Hypotheekbank verplicht was de sommen om te zetten in obligaties van de muntsaneringslening;

c) bij vrijkoming van het bedrag van 220.000 frank heeft de notaris het mogelijk gemaakt dat Bijens deze som kon innen en werd noch door de ene noch door de andere gezorgd voor aanzuivering der hypotheek.

* * *

Partijen Bijens voeren in hun akte van hoger beroep aan dat de Hypotheekbank zeer goed wist dat de rekening nr 10062 «Zaak Albert Bijens» een notarieel depot was, dat onder toepassing viel van het wetbesluit van 5 Februari 1945;

dat zij evenzeer vaststelde dat notaris C. verzuimde de nodige formaliteiten te vervullen om deze rekening vrij te maken;

Dat de Bank als bewaarneemster ingevolge artikel 1927 B. W. de plicht had aan de haar toevertrouwde gelden dezelfde zorgen te besteden als degene, die ze aan haar eigen zaken besteedt en dat luidens artikel 1928 B.W. deze verplichting nog strikter was, vermits zij een betaalde bewaarneemster was (dépositaire salariée).

Alvorens gelden aan de schatkist over te maken, diende zij vooraf de notaris te wijzen op zijn verzuim of ten minste de cliënt hierover te interpellieren.

De rechtsleer legt aan de betaalde bewaarnemer als verplichting op de bewaargever te verwittigen, telkens de in bewaring gegeven zaak een ernstig gevaar van verlies dreigt. (De Page, *Traité élémentaire de droit civil*, t. V, nr 270.)

* * *

Volgens De Page, t. V, nr 198) bepaalt artikel 1927 B. W. voor de bewaarnemers een minder strenge verantwoordelijkheid dan in het gemene recht. De bewaarnemer is slechts gehouden aan de bewaring der in bewaring ontvangen zaak de zorgen te besteden, die hij aan de bewaring zijner eigen zaken besteedt. Het criterium is dat van de « bonus pater familias » weliswaar, doch de fout wordt in concreto beoordeeld.

Men mag van een persoon, die een dienst bewijst, geen grotere waakzaamheid eisen dan die, waarvan hij in zijn eigen zaken blijk geeft.

Het geldt hier een louter feitelijke beoordeling, die bijgevolg van de soevereine macht van de rechter, die ten gronde vonnist, afhankelijk is.

De verantwoordelijkheid van de bewaarnemer dient nochtans strikter te worden opgevat, wanneer het een bezoldigde bewaarneming is. Dan is de verantwoordelijkheid die van het gemene recht van alle contracten: culpa levis in abstracto. (ibid. nr 199.)

Ten einde de uitgebreidheid der verplichtingen van de bewaarnemer te beoordelen, moet rekening worden gehouden met de gebruiken, inzonderheid die, welke een beroep beheersen. Artikel 1135 B. W. verplicht overigens daartoe. De juiste strekking van een contract vloeit zeer dikwijls voort uit de wijze, waarop het gewoonlijk ten uitvoer gelegd wordt.

« On admet en doctrine que le dépositaire ne doit pas avertir le déposant des vices de la chose, qui exposent celle-ci à périr.

» Cela est très contestable, croyons-nous. Ce qui est exact, c'est que le dépositaire ne doit rien faire, strictement parlant, pour remédier à ces vices. Mais ne pas avertir, en cas de péril, semble être un manquement à l'obligation de garde lato sensu. Il n'y a aucun doute à cet égard, selon nous, si le dépôt est salarié. On voit une nouvelle fois que tout, en la matière, est question de fait d'espèce et de bon sens. » (De Page, t. V, nr 200.)

* * *

Er dient nochtans te worden opgemerkt dat partijen Bijens niet bepalen waarin het bezoldigde karakter der bewuste bewaarneming bestaat.

Weliswaar is de bepaling van het kosteloze of het bezoldigde karakter van het contract een feitelijke kwestie, want dikwijls, zelfs wanneer geen enkel loon bedongen werd, streeft de bewaarnemer niettemin een winstgevend doel na door deze verbintenis aan te gaan. (Ibidem, nr 49.)

Volgens de Hypotheekbank was de bewaarneming niet bezoldigd. De bank zelf keerde op het bij haar gedeponeerde geld een interest uit en dus, in plaats van iets te ontvangen om het geld van de notaris te behouden, gaf ze zelf geld om het te mogen bewaren.

Het is echter onaannemelijk dat een bank, die een naamloze vennootschap is, dergelijke deposito's zonder het minste winsttoegmerk zou aanvaarden.

« Les sociétés anonymes, » zegt de eerste advocaat-generaal Gesché in zijn advies, voorafgaande aan Cassatie 12 April 1937, Pas. 1937, I, 106, « qui ne doivent leur assimilation partielle aux personnes physiques qu'à un bienfait de la loi ne sont jamais que des « trafiquants ».

» Elles ne sont fondées et elles ne fonctionnent que

pour l'exercice d'une profession lucrative. Tout leur avoir constitue toujours exclusivement une masse indissolublement liée à son unique fin, qui est de réaliser des bénéfices. »

Het hoofdzakelijk bestanddeel bij deze zogezegde onbezoldigde deposito's is ongetwijfeld aan de kant der bank; de speculatie door middel der gedeponeerde gelden, waarvan een zeker winstaandeel aan de bank ten goede komt.

Volgens De Page echter (t. V n° 268) zijn de deposito's in de banken geen echte deposito's, doch verbruiksleningen.

In de aanvang der bankbewerkingen bewaarden de bankiers het gedeponeerde geld in toegebonden zakken. Zij namen zelfs een commissie of bewaarloon vooraf wegens de bewezen dienst. Nadien maakten zij gebruik der hun toevertrouwde fondsen, betaalden een interest aan de « bewaargevers » en eisten geen bewaarloon meer.

Het contract veranderde van natuur. Het was voorzeker geen gewone bewaarneming meer. Het was zelfs geen onregelmatige bewaarneming, want het recht van gebruik der « gedeponeerde » fondsen werd normaal en behoorde zelfs tot het wezen van het contract. (Vgl. artikel 1930 B.W.) Men bevond zich in werkelijkheid voor een verbruikslening ondanks de verouderde en voortaan onjuiste benaming van bewaarneming.

Het hoofdelement is de speculatie: de plaatsing der beschikbare fondsen en de inning van een matige interest.

Uit het feit, dat de bankdeposito's verbruiksleningen zijn, vloeit voort dat geen enkele der hierboven uiteengezette regelen betreffende de gewone bewaarneming of de onregelmatige bewaarneming op hen toepasselijk zijn.

Zelfs indien de bank geen interest aan de bewaargevers stort, staat men niet tegenover een onregelmatige bewaarneming, doch tegenover een verbruikslening. Immers de cliënt weet dat de Bank gebruik zal maken van de fondsen. Zoniet zou zij ze niet aanvaarden of zou zij een bewaringsrecht voorafnemen.

Bij de verbruikslening heeft hij die in leen ontvangt over 't algemeen slechts één verplichting: de geleende zaken terug te geven in dezelfde soort, hoeveelheid en hoedanigheid. (De Page, t. V n° 141.)

Voorzeker bevindt zich de in leen ontvangende bank ten gevolge van de toepassing der financiële maatregelen in de onmogelijkheid de ontleende gelden in dezelfde specien terug te geven, daar een quotum van 60 % omgezet werd in obligaties van de muntsaneringsslening.

Doch dit geldt hier — zoals wij verder zullen zien — een *wettelijke* onmogelijkheid, voortvloeiend uit het wetsbesluit van 6 October 1944 en volgende betreffende de biljetten der Nationale Bank van België en de gelddeposito's in nationale munt.

* * *

Luidens artikel 15 van het Wetsbesluit van 6 October 1944 wordt het bedrag van de bij de banken gedeponeerde biljetten op het credit gebracht van een speciale rekening, welke *van ambtswege* op naam van de in de aangifte als eigenaar aangeduide persoon wordt geopend door de inrichting, die de deposito's ontvangt.

De speciale rekeningen worden bij de banken als gelden voor orde geboekt.

Artikel 17 van hetzelfde wetsbesluit bepaalt dat de op bijzondere rekening gebrachte vermogens verdeeld worden in « tijdelijk onbeschikbare » vermogens ten belope van 40 % van hun bedrag en in « geblokkeerde vermogens » ten belope van 60 %.

De tijdelijk onbeschikbare vermogens en de geblokkeerde vermogens mogen, tot nadere bepaling, niet het voorwerp uitmaken van enige afnemings, overschrijving, overdracht of akte van beschikking. Elke bij overtreding van dit verbod gedane verrichting is nietig.

Artikel 1 van het Wetsbesluit van 6 October 1944 bepaalt: «De nationale bank en de banken zijn er toe gehouden aan de bij dit besluit voorziene operatiën mede te werken.»

De wet van 14 October 1945 bepaalt in haar artikel 1 dat de Regering er toe gemachtigd is een lening, genaamd «Muntsaneringslening», te lichten ten einde voormelde geblokkeerde activa te resorberen.

Artikel 2 derzelfde wet luidt:

«Storting op deze lening geschiedt door cessie aan de Schatkist van de schuldvorderingen op de Nationale Bank van België voortvloeiende uit de blokkering van het quotum 60 % van de speciale rekeningen geopend ter voldoening aan artikel 15 der besluitwet van 6 October 1944.»

Krachtens artikel 4 dezer wet brengen de obligatiën van de lening vanaf 1 Januari 1946 een interest op van 3 ½ per jaar.

Ingevolge artikel 2 van het ministerieel besluit van 5 December 1945 moet vóór 15 Januari 1946 elke inrichting, die voor rekening der Nationale Bank van België de speciale rekeningen beheert, geopend naar aanleiding van het deponeren der bankbiljetten, aan het Ministerie van Financiën een juist verklaarde opgave overmaken met aanduiding van het op 31 December 1945 afgesloten globaal bedrag van het geblokkeerde quotum 60 % van de in hare boeken geopende speciale biljettenrekeningen.

Uit de samenhang dezer wettelijke bepalingen blijkt dat de splitsing der deposito's in 60 % definitief geblokkeerd en 40 % tijdelijk onbeschikbaar en de omzetting van het quotum van 60 % in obligaties der muntsaneringslening gebeuren *van ambtswege* luidens de bepalingen der besluitwet van 6 October 1944, de wet van 14 October 1945 en het ministerieel besluit van 5 December 1945.

Geen enkel initiatief gaat in deze van de bank uit. Deze moet, op gevaar af hare persoonlijke verantwoordelijkheid in de weegschaal te stellen, zich stipt aan de wettelijke voorschriften onderwerpen.

Er wordt hier een verplichting opgelegd door de wet. De bank oefent een wettelijk mandaat uit van gans bijzondere aard. Zij beheert de gelddeposito's, die onder toepassing vallen van het Wetsbesluit van 6 October 1944 voor rekening der Nationale Bank van België.

Zij bevindt zich in de wettelijke onmogelijkheid om de in verbruiklening gegeven gelden terug te geven in dezelfde soort, hoeveelheid en hoedanigheid en is derhalve van alle verantwoordelijkheid uit dien hoofde ontslagen. (Planiol, *Traité élémentaire de droit civil*, t. II n° 889.)

* * *

Anderzijds regelt het Wetsbesluit van 5 Februari 1945 de modaliteiten van de vrijmaking *door de notarissen* der niet vrijwillige deposito's, die zij onder afzonderlijke rubriek hebben verricht in uitvoering van artikel 34 der wet van 25 ventôse jaar XI, gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 13 December 1935.

Luidens voormeld artikel 34 mag de notaris geen enkele som, die hij voor rekening van anderen ontvangen heeft, ter gelegenheid van een akte of van een verrichting van zijn ambt, meer dan drie maanden te rekenen van hun inontvangstemig behouden, doch

moet hij deze storten voor rekening van de persoon aan wie zij verschuldigd is, onder een afzonderlijke rubriek op een speciale rekening, in een publieke of een private inrichting geopend.

Ter zake staat vast dat de notaris zich van deze verplichting gekwetend heeft, vermits hij de betwiste fondsen op de Hypotheek Bank heeft neergelegd op zijn persoonlijke rekening n° 10062 onder de melding: *Zaak Albert Byens*.

Doch artikel 2 van het Wetsbesluit van 5 Februari 1945 bepaalt:

«Ten einde de vrijmaking te verkrijgen, voorzien bij artikel 1, geven de notarissen aan de inrichting, waar hunne rekeningen onder aparte rubriek gehouden worden of waarbij zij dergelijke rekeningen wenssen te laten openen een in duplo opgemaakte en echt en deugdelijk verklaarde lijst af, houdende vermelding van de naam, de voornamen en het adres van de personen, aan wie de som verschuldigd is en tevens aanduiding der verschuldigde som alsmede van de rubriek, waaronder deze som gecompabiliseerd is of moet worden. De lijst behelst attest dat het gaat om een som, waarvan de deponering verplicht is krachtens artikel 34 der wet van 25 ventôse jaar XI. Een der exemplaren wordt aan de Minister van Financiën toegezonden.»

Men merkt onmiddellijk op dat dit Wetsbesluit enkel *aan de notarissen* bevoegdheid toekent om de nodige formaliteiten te verrichten tot vrijmaking der verplichte deposito's, door hen gedaan bij toepassing van artikel 34 der wet van 25 ventôse jaar XI.

Geen de minste bevoegdheid wordt in deze aan de banken toegekend.

Bij gebreke vanwege de notaris het vereiste attest af te leveren, werden *van af 1 Januari 1946* de geblokkeerde gelden onherroepelijk in certificaten der muntsanering omgezet.

Terecht merkt derhalve de eerste rechter op, dat niet als juridische fout aan de Hypotheek Bank mag worden aangerekend, dat zij een notaris niet op de hoogte bracht van hetgeen deze zelf moest weten door zijn ambtskennis, d.i. in casu welke formaliteiten dienden te worden vervuld om de vrijgeving van het door hem gedeponeerde geld «*Zaak Albert Byens*» te bekomen.

Opdat de verantwoordelijkheid der Hypotheek Bank in het gedrang zou komen, moest de bank in de juridische zin van het woord een «fout» hebben gedaan.

Welnu er bestaat geen de minste wettelijke noch contractuele verplichting van de bank om de notaris te waarschuwen dat hij de nodige formaliteiten dient te vervullen om één of ander zijner deposito's vrij te maken. Wel integendeel zou de bank zich aldus schuldig maken aan onwettige inmenging in een openbaar ambt.

De notaris beoordeelt souverain de opportuniteit van de vrijmaking der door hem verrichte deposito's.

Er kunnen bijzondere redenen aanwezig zijn, die in bepaalde gevallen de onthouding van de notaris wettigen.

Hij oordeelt oppermachtig en de bank moet hem in deze geen de minste wenk geven.

Druist het niet tegen het gezond verstand in dat een bank, die aan tal van hare bedienende gedurende maanden en jaren haast een bovenmenselijke kracht-inspanning heeft moeten opleggen om zich van hare eigen wettelijke verplichtingen in zake uitvoering der financiële maatregelen, voorgeschreven door het Wetsbesluit van 6 October 1944 en volgende te kwijten, zou verplicht zijn daarenboven toezicht uit te oefenen

op de werkzaamheid der notarissen, toezicht dat, ingevolge de wettelijke bepalingen, hoofdzakelijk aan de Tucht kamer der Notarissen en aan de Procureur des Konings wordt toevertrouwd?

Ik besluit dienvolgens tot bevestiging van het vonnis a quo.

Arrest

Gezien in regelmatige vorm de uitgifte van het vonnis, op 21 Mei 1949, gewezen door de Rechtbank van Eersten Aanleg, zetelende te Antwerpen;

Overwegende dat de beroepen regelmatig en tijdig ingesteld werden; dat zij dienen te worden samengevoegd wegens verknoktheid;

Overwegende dat het litigieuze eigendom verkocht werd voor vrij en onbelast;

Dat om deze reden de koopsom in handen van de Notaris bleef om door deze aangewend te worden tot de zuivering van de bestaande hypotheek;

Overwegende dat het bewijs hiervan overvloedig geleverd wordt door al de omstandigheden der zaak, deze steunende op het begin van schriftelijk bewijs geleverd door de brief van notaris C. aan de Hypotheek Bank van 14 Februari 1946;

Overwegende dat notaris C. de koopprijs op zijn naam en op een speciale rekening stortte op de Hypotheek Bank;

Dat het bedrag daar geblokkeerd werd ten gevolge van het wetsbesluit van 6 October 1944 betreffende de bankbiljetten en de deposito's;

Dat notaris C. daarna 40 % daarvan kon lichten, maar deze aan Byens uitbetaalde in plaats van het geld aan te wenden tot de zuivering van de hypotheek volgens de op hem en Byens berustende verplichting;

Overwegende dat op 5 Februari 1945 een wetsbesluit aan de notarissen de gelegenheid gaf de vrijgeving te verkrijgen van de sommen, die zij bij toepassing van artikel 34 van de wet van 25 ventôse van het jaar XI, gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 13 December 1935, gedeponereerd hadden;

Dat notaris C. van deze gelegenheid geen gebruik maakte;

Overwegende dat ten onrechte aan de Hypotheek Bank het verwijt gemaakt wordt in deze aangelegenheid niet tussengekomen te zijn; dat de Bank geen andere verplichting had dan die, voorzien door bovenvermeld wetsbesluit van 6 October 1944; dat zij zich toen niet te bekommeren had over de aard van de deposito's van haar cliënten; dat deze toestand niet gewijzigd werd, toen het wetsbesluit van 5 Februari 1945 aan bepaalde cliënten een voordeel verschafte; dat de Bank uiteraard niet gehouden was na te gaan of er onder haar cliënten geen waren, die verwaarloosden hun belangen of die van hun eigen cliënten te behartigen;

Overwegende dat bij gevolg Byens en notaris C. verantwoordelijk zijn voor de schade, die door Albert geleden werd door het feit, dat de hypotheek het litigieuze huis bleef belasten; dat de eisen in vrijwaring van de vennootschap W. Byens en C^o en van Byens persoonlijk niet gegrond zijn, noch ten aanzien van de Hypotheek Bank, die geen fout begaan heeft, noch ten aanzien van notaris C., daar eisers in vrijwaring medeplichtig zijn met deze laatste aan de zware fout, die door beiden samenwerking gepleegd werd;

Overwegende dat de Hypotheek Bank haar hypothecaire rechten wil uitoefenen op haar pand;

Overwegende dat Albert zich tegen deze uitvoering verzet; dat zulk verzet, in de maat waar het steunt op art. 1244 van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd door de wet van 30 Juli 1938, op straf van niet-ontvankelijkheid gedaan moet worden binnen de door de tekst be-

paalde termijn; dat de bundel van Albert geen authentic afschrift van de akte van verzet bevat, maar enkel een blad, dat vermoed kan worden de bewoordingen van het verzet te behelzen, alhoewel zonder datum en ook zonder handtekening;

Overwegende nochtans dat het bestreden vonnis de datum van het verzet opgeeft;

Dat, bij ontstentenis van betwisting, het mogelijk is deze aanduiding als voldoende aan te zien en aan te nemen dat het verzet tijdig ingediend werd;

Overwegende dat het door Albert gevraagde uitstel niet het uitstel zijn kan, dat in art. 1244 van het Burgerlijk Wetboek zijn grondslag vindt; dat dit artikel zich uitdrukkelijk beperkt tot het geval van een schuldenaar, die zijn schuld niet kan afdoen; dat ter zake Albert geen schuldenaar is;

Overwegende dat de juiste strekking van het verzet dus niet kan zijn een uitstel van betaling te verkrijgen, maar wel een schorsing van de rechtspleging van onroerend beslag;

Overwegende dat de wet van 15 Augustus 1854 op het onroerend beslag de termijnen van de rechtspleging nauwkeurig geregeld heeft; dat daarom geen schorsing mogelijk is buiten het enige geval, dat voorzien werd door bovenvermelde wet van 30 Juli 1938;

Overwegende dat deze wet ter zake, zoals gezegd, alleen de hypothecaire schuldenaar bevoordeelt; dat haar bewoordingen geenszins toelaten de schorsing der rechtspleging uit te spreken in het voordeel van de derde, die vervolgd wordt als derde-bezitter van het gehypothekeerde pand;

Overwegende dat het recht van de hypothecaire schuldeiser evenmin mag verminderd worden door een voorrecht van inning;

Dat in de litigieuze akte van kredietopening met hypotheek, de Hypotheek Bank tegenover de schuldenares Byens en C^o bedongen heeft dat zij bij wanbetaling haar vervolgingen mocht instellen volgens haar keuze en de schuldenaar afstand heeft gedaan van het voordeel van de artikelen 4, 6 en 7 van voornoemde wet van 1854;

Dat iedere mogelijkheid van een voorrecht van inning aldus volgens gesloten overeenkomst, uitgesloten werd tussen schuldeiser en schuldenaar; Dat de tenuitvoerlegging van de schuldvordering op het pand het recht moet volgen, zoals het vastgesteld werd voor de schuldenaar, wie ook op dat ogenblik de bezitter van het pand weze en zonder dat een derde bezitter een onafhankelijk recht kan doen gelden;

Overwegende dat Albert anderzijds nu reeds recht heeft op een schadevergoeding voor de zorg, de moeite, het tijdverlies en de kosten, die het gevolg geweest zijn van de schuldige handelingen van notaris C., Byens en de vennootschap Byens e C^o; dat deze schade bewezen wordt door al de omstandigheden der zaak en beraamd mag worden zoals hierna gezegd; dat de veroordeling hoofdelijk moet zijn als steunend op hetzelfde geheel van bedrieglijke daden;

Overwegende dat voor het overige geen bepaalde middelen ingebracht worden tegen de beslissingen van het bestreden vonnis;

Om die redenen,

Het Hof, gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in openbare zitting de Heer Van der Perren, advocaat-generaal, in zijn gedeeltelijk eensluidend advies-

Alle andere besluiten verwerpende, voegt de beroepen onder n^{rs} 15145, 16614 en 18253 samen;

Ontvangt de beroepen en het tegenberoep, en rechtdoende ten gronde;

Doet het bestreden vonnis te niet, waar het Albert zijn eis om schadevergoeding ontzegt;

Hervormende desaaangaande,
Veroordeelt notaris C., Byens en de vennootschap Bijens en C^o hoofdelijk aan Albert gezamenlijk te betalen de som van 25.000 frank met de gerechtelijke intresten;

Bevestigt voor het overige het bestreden vonnis;

Bepaalt als datum van de verkoping de Woensdag 16 Mei 1951.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 7 Maart 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. Belpaire en Louveaux.

O. M. : M. van Parys, Subst. Procureur-Generaal.

Advocaten : Mrs R. Ancot (Brugge) en Lebon (Antw.).

Echtscheiding. — Voor de uitspraak van echtscheiding (thans overschrijving van het vonnis) is een in kracht van gewijsde gegaan vonnis vereist. — De rechthebbenden van de overleden eiser vermogen niet de eis van echtscheiding voort te zetten. — Beperking van de terugwerkende kracht van echtscheidingsvonnis tot de goederen. — Betekenis van artikel 188 B.W. Onbevoegdheid van de rechter om de ambtenaar van de burgerlijke stand de schrapping van ingeschreven akten te bevelen.

Echtscheiding door ambtenaar van de burgerlijke stand (onder vigueur van de oude wetbepalingen) uitgesproken krachtens een nog niet in kracht van gewijsde gegaan verstekvonnis tot echtscheiding. Verzet tegen dit vonnis ingesteld en ontvankelijk verklaard. Inmiddels tweede huwelijk van de man met een andere vrouw aangegaan. Nadien overlijden van de man.

Vordering door de eerste vrouw ingesteld tegen de tweede vrouw en tegen de erfgenamen van de man tot nietigverklaring van het tweede huwelijk. De uitspraak van de echtscheiding volgens de vroegere bepalingen (en aldus ook de overschrijving van het vonnis van echtscheiding volgens de nieuwe wet) mocht alleen geschieden krachtens een in kracht van gewijsde gegaan vonnis; die uitspraak is in casu derhalve ongeldig.

De erfgenamen en de rechthebbenden van de echtgenoot, die de echtscheiding heeft gevorderd, vermogen niet na diens overlijden de eis tot echtscheiding voort te zetten daar deze eis een strikt persoonlijk karakter draagt en door het overlijden van de eisende echtgenoot zonder voorwerp is geworden.

De terugwerkende kracht van de einduitspraak van echtscheiding is bij artikel 266 bis B.W. (wet van 14. December 1935) uitdrukkelijk beperkt tot de gevolgen t.a.v. de goederen en is niet van toepassing op de ontbinding zelf van het huwelijk.

De eerste echtgenoot kan de nietigverklaring van het tweede huwelijk vorderen zowel na het overlijden van zijn echtgenoot als tijdens diens leven (uitlegging van artikel 188 B.W. als tegenstelling met het in artikel 187 B.W. bepaalde).

De wet laat de rechter niet toe de ambtenaar van de burgerlijke stand te bevelen, dat hij ingeschreven akten zal schrappen, doch alleen dat hij het vonnis zal overschrijven in de registers van de burgerlijke stand met kanttekening bij de betreffende akten.

D... t/ B.D.M. en D.

Overwegende dat, alhoewel behoorlijk opgeroepen voor het Hof, de erfgenamen van D. J., zijnde D. M. E. en D. F., geen pleitbezorger hebben gesteld;

Overwegende dat, blijkens een uittreksel uit de registers van de burgerlijke stand der stad G., D. J. aldaar op 19 April 1921 in de echt werd verenigd met de geïntimeerde B. C.;

dat, blijkens een afschrift van de registers van de burgerlijke stand der stad Brugge, de ambtenaar van de burgerlijke stand aldaar, in uitvoering van een vonnis bij verstek gewezen tussen de voornoemde echtgenoten door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge de 31 Januari 1936, de echtscheiding wegens bepaalde oorzaak heeft uitgesproken;

dat op 8 en 10 Augustus 1936 de geïntimeerde B. tegen gezegd vonnis in verzet is gekomen; dat, bij een op tegenspraak op 23 Maart 1938 door deze Kamer van het Hof gewezen arrest, dit verzet ontvankelijk werd verklaard en de zaak werd verwezen naar voormelde rechtbank ten einde over de grond te worden gevonnist;

dat intussen, en wel op 2 Augustus 1936, D. J. voornoemd een tweede huwelijk heeft aangegaan met de appellante D. Y., zoals blijkt uit een uittreksel uit de registers van de burgerlijke stand te O.;

dat blijkens een uittreksel uit de registers van dezelfde burgerlijke stand D. J. is overleden te O. de 11 Juli 1938;;

dat op die datum de voormelde rechtbank geen uitspraak had gedaan over de gegrondheid van het verzet van de geïntimeerde B. tegen het vonnis van 31 Januari 1936;

Overwegende dat de eis, ingesteld door die geïntimeerde tegen de appellante en tegen de erfgenamen van D. J., ertoe strekt het huwelijk, aangegaan door D. J. met de appellante op 22 Augustus 1936, nietig te horen verklaren en daarenboven te horen bevelen dat de akten ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand, welke respectievelijk de echtscheiding van 12 Juni 1936 en het huwelijk van 22 Augustus 1936 vaststellen, zullen worden « geschrapt » van die registers en dat de akte van overlijden van D. J. zal worden verbeterd door het vervangen van de woorden « gescheiden van C. B., echtgenoot van Y. D. » door de woorden « echtgenoot van C. B. », en dat het te wijzen vonnis zal worden overgeschreven met de door de wet vereiste randmeldingen in de registers van de burgerlijke stand te B. en te O.;

Overwegende dat het overbodig voorkomt de appellante te volgen in de twistvraag betreffende de uitwerksels van het verzet tegen het vonnis dd. 31 Januari 1936 door na te gaan of dit rechtsmiddel dit vonnis heeft te niet gedaan of enkel de uitvoering er van heeft geschorst;

dat enerzijds de eis tot nietigverklaring wegens dubbel huwelijk van het huwelijk van D. J. met de appellante steunt op de nietigheid van de uitspraak door de ambtenaar van de burgerlijke stand te B., van de ontbinding door echtscheiding van het voorgaand huwelijk van D. J. met de geïntimeerde B., alhoewel de nietigheid van die echtscheiding niet uitdrukkelijk wordt gevorderd, doch enkel de « schrapping » van de akte die ze vaststelt; dat, afgezien van de uitwerksels van het verzet, vooraf moet worden nagegaan of die uitspraak geldig kon geschieden; dat de nietigheid ervan blijkt hieruit, dat luidens het oud artikel 264 van het Burgerlijk Wetboek, — hetwelk in zake werd toegepast overeenkomstig de overgangsbepaling van artikel 9 van het koninklijk besluit nr 239 dd. 7 Februari 1936 tot wijziging van de rechtspleging in zake echtscheiding en scheiding van tafel

en bed, — de ambtenaar van de burgerlijke stand de echtscheiding maar uitspreken mocht krachtens een in kracht van gewijsde gegaan vonnis; dat het arrest van 23 Maart 1938 het vonnis van 31 Januari 1936 vatbaar voor verzet heeft verklaard en dit rechtsmiddel heeft ontvangen dat, inzake echtscheiding, de termijn, voorzien voor het uitoefenen van het verzet, — en niet die uitoefening zelf — schorsende kracht heeft ten aanzien van de uitspraak van de echtscheiding; dat dienvolgens, alhoewel impliciet, dan toch noodzakelijk voortvloeit uit het voormelde arrest dat een van de wettelijke vereisten voor de uitspraak van de echtscheiding ontbrak; dat het later vonnis, hetwelk bij onderstelling dit verzet zou afwijzen als ongegrond, de nietigheid van die uitspraak niet zou kunnen goed maken om reden dat tussen deze en het over de gegrondheid van het verzet te wijzen vonnis de staat van de echtgenoten onzeker zijn zou; dat daaruit volgt dat de echtscheiding tussen D. J. en de geïntimeerde B. niet wettelijk werd uitgesproken;

dat anderzijds de aanleg ontstaan uit het verzet slechts een van de mogelijke aanleggen is van eenzelfde rechtsgeding, gedurende geheel de loop waarvan tot de eindbeslissing toe de eiser tot echtscheiding in zijn voornemen moet volharden en zelfs later, hetzij tot aan de uitspraak van de echtscheiding door de ambtenaar van de burgerlijke stand onder het regime van het Burgerlijk Wetboek, hetzij tot aan de betekening aan die ambtenaar van het eindvonnis sedert de wet van 14 December 1935;

Overwegende dat de appellante staande houdt, dat, sedert het van kracht worden van die wet, de erfgenamen en rechthebbenden van D. J. vermogen de door deze aanhangig gemaakte eis tot echtscheiding voort te zetten; dat zij dit stelsel poogt te rechtvaardigen enerzijds hierdoor, dat sedert die wet niet wordt vereist dat hij, die het vonnis heeft bekomen, waarbij de echtscheiding wordt toegestaan, persoonlijk zou verschijnen vóór de ambtenaar van de burgerlijke stand, anderzijds daardoor dat, wat de gevolgen tussen echtgenoten ten aanzien van hun goederen betreft, dit vonnis terugwerkt tot op de dag van de eis, en, eindelijk, doordat artikel 244 van het Franse Burgerlijk wetboek (wet van 26 Juni 1919) uitdrukkelijk voorziet dat de eis tot echtscheiding vervalt door het overlijden van een van de echtgenoten vooraleer het eindvonnis tot echtscheiding definitief is geworden, terwijl de Belgische wetgever, die aan de Franse wet een groot deel van haar bepalingen heeft ontleend, dergelijk verval niet heeft voorzien, zodat moet worden voorzien, dat hij op dit punt van de Franse wet heeft willen afwijken;

Overwegende enerzijds dat de verschijning vóór de ambtenaar van de burgerlijke stand van de echtgenoot in wiens voordeel de echtscheiding werd toegestaan, ten einde een laatste maal te doen blijken van zijn wil het huwelijk te ontbinden door de uitvoering van het vonnis tot echtscheiding, slechts een van de vele wilsuitingen uitmaakt, die met het oog op de volharding in die wil werden voorzien door het Burgerlijk wetboek; dat het afschaffen van die verschijning op generlei wijze het strikt persoonlijke karakter van de eis tot echtscheiding in de weg staat; dat zo vóór als na het van kracht worden van de wet van 14 December 1935 die volharding van die echtgenoot moet bestaan en tot uiting komen door het verzoek aan die ambtenaar, hetzij om de echtscheiding uit te spreken, hetzij om de in de plaats van die uitspraak getreden formaliteit van de overschrijving van het vonnis tot echtscheiding te vervullen; dat het persoonlijk karakter van de eis zich verzet tegen de voortzetting er van door de rechthebbenden van de in het gelijk ge-

stelde echtgenoot, die alleen, met uitsluiting van wie ook, bij machte is tot op het laatste ogenblik te oordelen of de hem toegebrachte belediging zwaar genoeg is om de ontbinding van de huwelijksband met de daaruit voortvloeiende vermogensrechtelijke gevolgen te wettigen;

dat anderzijds de terugwerking tussen echtgenoten van de gevolgen van het eindvonnis tot op de dag van de eis tot echtscheiding door artikel 266 bis van het Burgerlijk Wetboek, zoals het werd vervangen door artikel 7 van de wet van 14 December 1935, uitdrukkelijk wordt beperkt tot de gevolgen ten aanzien van de goederen; dat die regel derhalve niet toepasselijk is op de ontbinding zelf van het huwelijk, die slechts voltrokken wordt, voorheen door de uitspraak van de echtscheiding en thans door de overschrijving van het vonnis;

dat, eindelijk, uit de omstandigheid, dat de Belgische wetgever van 1935 niet uitdrukkelijk heeft verklaard dat de eis tot echtscheiding vervalt door de dood van een van de echtgenoten, terwijl de Franse wet, die hem tot model heeft gediend, wel dergelijke verklaring behelst, niet mag worden afgeleid, dat die wetgever dergelijk principe, hetwelk evenmin was uitgedrukt onder het regime van het Burgerlijk Wetboek, heeft willen weren veeleer dan dat hij van mening was dat het zo vanzelfsprekend was dat het niet eens hoefde te worden geformuleerd;

Overwegende dat dienvolgens moet worden aangenomen, dat ingevolge het overlijden van D. J. tijdens het echtscheidingsproces de door hem ingestelde eis zonder voorwerp is komen te staan;

Overwegende dat de appellante vergeefs beweert, dat luidens artikel 188 van het Burgerlijk Wetboek de geïntimeerde B., tot wier nadeel het tweede huwelijk van D. J. werd aangegaan, de nietigheid ervan slechts kon vorderen tijdens het leven van die echtgenoot;

dat de appellante ten onrechte de eerste rechter het verwijt toestuurde de termen van voormelde wetsbepaling te hebben verdraaid door de woorden « tijdens het leven zelf der echtgenoten » te vervangen door andersluidende, te weten: « zelfs tijdens het leven der echtgenoten »;

dat immers volgens de tekst van die wetsbepaling behorend bij het koninklijk besluit van 22 September 1932 tot goedkeuring van de vertaling van boek I en boek II van het Burgerlijk Wetboek, de eerste rechter zich slechts heeft gedragen naar die tekst, luidende als volgt: « De echtgenoot tot wiens nadeel een tweede huwelijk werd aangegaan, kan er de nietigheid van vorderen zelfs tijdens het leven van den echtgenoot die met hem verbonden was. »;

dat, indien volgens de Franse tekst van dit artikel, — die, krachtens artikel 2 van voormeld koninklijk besluit, alleen geldt om de moeilijkheden op te lossen die omtrent zijn betekenis mochten rijzen, — de echtgenoot de vordering tot nietigverklaring vermag in te stellen « du vivant même de l'époux qui était engagé avec lui », d.w.z. zonder het overlijden van deze te moeten afwachten, zulks wordt bepaald in tegenstelling met hetgeen, voor andere belanghebbenden wordt voorzien bij het onmiddellijk voorafgaand artikel 187;

Overwegende dat het beroepen vonnis niet wordt bestreden voor zover het aan de appellante het voordeel van het vernoemd huwelijk heeft toegekend en de melding er van heeft bevolen in de rand van alle akten van de burgerlijke stand te B. en te O. betreffende de huwelijksstaat van wijlen D. J.;

Overwegende dat, de termen van de dagvaarding overnemend, de eerste rechter verkeerdelijk aan de ambtenaren van de burgerlijke stand te B. en te O.

heeft bevolen de akte van echtscheiding dd. 12 Juni 1936 en de akte van huwelijk dd. 22 Augustus 1936 te « schrappen »;

dat dergelijke wijze van verbetering van de akten van de burgerlijke stand, ook dan wanneer, zoals in zake, de nietigheid van de voormelde akten het gevolg is van een vonnis gewezen op een vordering van staat, niet wordt toegelaten door de wetsbepalingen van openbare orde op het stuk van de burgerlijke stand;

dat dit vonnis dan ook moet worden verstaan in deze zin dat het de nietigheid vaststelt én van die echtscheiding én van dit huwelijk en dat de tengevolge daarvan beveelt dat het zal worden overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand met melding op de rand van de akten van echtscheiding en van huwelijk, alsmede in de beide alphabetische tabellen;

dat in uitvoering van die beslissing bovendien moet worden bevolen, dat het vonnis zal worden vermeld in de rand van de huwelijksakte van D. met de geïntimeerde B., vermits de echtscheiding er vermoedelijk werd vermeld;

Om die redenen,

Het Hof,

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van substituut procureur-generaal Van Parijs; Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935; Alle andere conclusies als ongegrond van de hand wijzend;

Rechtdoende bij verstek bij nalatigheid om te verschijnen jegens D. M. E. en D. F., ontvangt het hoger beroep tegen het door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, op 26 Juni 1950 gewezen vonnis, doch wijst het af als ongegrond; bevestigt dienvolgens dit vonnis in al zijn beschikkingen met dien verstande nochtans, dat, door te bevelen dat de hiernabedeelde akten zullen worden geschrapt, het heeft bedoeld dat de echtscheiding, uitgesproken blijkens akte nr 2 van 12 Juni 1936 door de ambtenaar van de burgerlijke stand der stad B. tussen D. J., en B. C., nietig is, alsmede het huwelijk, vastgesteld door akte nr 229 van 22 Augustus 1936 van de ambtenaar van de burgerlijke stand der stad O., tussen D. voornoemd en D. Y.;

Beveelt dat het onderhavig arrest, samen met het voormeld vonnis, zal worden overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand te B. en te O. door de bewaarders er van en dat melding er van zal worden gemaakt in de rand van de akte nr 645 dd. 19 April 1921 van het huwelijksregister der stad G., waarbij het huwelijk wordt vastgesteld van D. en B. voornoemd, eveneens als in de jaarlijkse tabellen;

Veroordeelt de appellante tot de kosten van de aanleg.

NOOT. — I. Geïntimeerde, B. C. eerste echtgenote van D. J., had een geding ingesteld tot nietigverklaring van het tweede huwelijk van D. J. met de appellante D. M. Yv. dd. 22 Augustus 1936, omdat dit tweede huwelijk van D. J. als een dubbel huwelijk moest aangezien worden en derhalve niet geldig was.

Appellante, tweede echtgenote van D. J., beweerde dat dit huwelijk geldig was, daar het eerste huwelijk van D. J. met geïntimeerde door echtscheiding ontbonden was: de ambtenaar van de burgerlijke stand had immers ingevolge een vonnis bij verstek, dat de echtscheiding toestond, op 12 Juni 1936 de echtscheiding uitgesproken. Wel was de eerste echtgenote tegen het echtscheidingsvonnis op 8 en 10 Augustus 1936 in verzet gekomen en had een in kracht van gewijsde gegaan arrest dd. 23 Maart 1938 dit verzet ontvanke-lijk verklaard, maar zulks was, naar de bewering van

appellante, van belang ontbloomt daar het verzet het verstekvonnis niet teniet doet maar slechts in zijn tenuitvoerlegging schorst. Daar nu de tenuitvoerlegging van het echtscheidingsvonnis voltooid was vóór verzet werd aangetekend, bleef het verzet voorlopig zonder enigerlei rechtsgevolg. Wel kon geïntimeerde, steeds volgens appellante, de echtscheidingsprocedure voortzetten tegen de erfgenamen of rechthebbenden van de intussen op 11 Juli 1938 overleden D. J. en op die wijze laten beslissen of de echtscheiding tussen haar en D. J. diende te worden toegestaan.

A) Bij zijn arrest dd. 7 Maart 1951 heeft het Hof van Beroep bevestigd dat de uitspraak van de echtscheiding door de ambtenaar van de burgerlijke stand slechts dan de ontbinding van het huwelijk meebrengt, wanneer zij geschiedt *krachtens een in kracht van gewijsde gegane* gerechtelijke beslissing. Zulks stemt overeen met de mening van de rechtsleer (zie Laurent, supplément, 1e deel, n° 637 en 848; Rép. Pr. Dr. B., V° Divorce, n° 580).

Dezelfde regel geldt voor de overschrijving van het echtscheidingsvonnis in de registers van de burgerlijke stand, daar deze overschrijving thans de plaats inneemt van de voormalige uitspraak (zie Les Nouvelles, Droit Civil, Div. et Sép. de Corps, n° 1659; Kluyskens, Personen- en familierecht, n° 454; De Page, eerste deel, n° 926-928; Piérard, Précis du divorce, n° 183).

B) Voormeld arrest bevestigt tevens dat, indien een der echtgenoten tijdens het echtscheidingsproces overlijdt, de echtscheidingsprocedure niet kan voortgezet worden door de erfgenamen of rechthebbenden van de overleden echtgenoot, daar de eis tot echtscheiding dan zonder voorwerp is.

II. Appellante hield verder vol dat de echtgenote, welke door het tweede huwelijk werd benadeeld, *slechts gedurende het leven van haar echtgenoot*, de nietigheid van het tweede huwelijk kon vorderen.

Het arrest toont aan dat deze interpretatie van artikel 188 B.W.B. elke ernstige grondslag mist. Men leze dienaangaande ook Kluyskens, op. cit. n° 295 en De Page, 1e deel, n° 653.

F.V.P.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 10 Januari 1951.

Voorzitter : M. C. Van Camp.

Rechters : M.M. H. Carsau en J. Verhaegen.

Advocaten : Mrs Boon (Brussel) en Bruneel.

Opeising van woonruimte. — Verplichting van de Staat tot betaling van vergoeding deswege.

De opeising door de bevoegde overheid van woonruimten ten behoeve van personen, die ingevolge de oorlogsomstandigheden van hun woning beroofd waren, wordt geregeld bij een aantal besluiten van de Regent en van de Minister, die alle hun oorsprong en basis vinden in het besluit van de Regent van 17 November 1944, hetwelk in zijn artikel 4 bepaalt, dat de vergoedingen voor de opgeëiste woonruimten door de Staat zullen gedragen worden.

De bepaling van artikel 5 van het ministerieel besluit van 20 Februari 1947, dat de schatkist niet tot betaling dezer vergoedingen is gehouden, is onwettig en kan derhalve niet door de rechter toegepast worden. Het vindt ook geen steun in het wetbesluit van 14 Februari 1947, dat aan de bevoegde minister enkel de macht verleent het bedrag der te betalen vergoeding vast te stellen, zonder dat

iets gewijzigd wordt aan de door de overige wetsbesluiten in het leven geroepen regeling.

Belgische Staat (Minister van wederopbouw) t/ van Beckhoven

Gezien de gedingstukken o.m. 1° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, gewezen door de Vrederechter van het tweede kanton Antwerpen in dato 10 Augustus 1950, 2° de hiëraangehechte beroepsakte betekend door deurwaarder J. Luyten te Borghout in dato 5 Oktober 1950;

Overwegende dat de procedure regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld, dat het beroep ontvankelijk dient verklaard;

Overwegende dat huidige beroeper door de eerste Rechter hoofdelijk met de oorspronkelijke 3e en 4e verweerders, thans niet meer in instantie, veroordeeld werd tot de betaling van zekere opeisingsvergoedingen ten voordele van huidige geïntimeerde, zulks op oorspronkelijke dagvaarding van deze laatste.

Overwegende dat vooraf dient te worden opgemerkt dat de door de eerste Rechter toegekende bedragen als dusdanig niet betwist worden en geen der huidige partijen dienaangaande een wijziging vordert, zodat hierover nader dient uitgeweid te worden.

Dat het hoger beroep van beroeper enkel gericht is tegen het principe der veroordeling, zodat enkel dit punt behandeld dient te worden.

1. In feite :

Overwegende dat in het eigendom van geïntimeerde, gelegen te Antwerpen, Provinciestraat, 257, een appartement op de tweede verdieping van 1 November 1946 tot 15 Juli 1949 door de stad Antwerpen, handelend voor beroeper, opgeëist werd achtereenvolgens ten voordele van twee gezinnen, respectievelijk 3e en 4e verweerders in het geding voor de eerste Rechter, thans niet meer in beroep;

Dat, aangezien de beneficianten van de opeising in gebreke gebleven waren de hen opgelegde opeisingsvergoeding te betalen, geïntimeerde hen dagvaardde evenals de stad Antwerpen en huidige beroeper, ten einde een solidaire veroordeling te zijnen voordele te bekomen.

Dat de Stad Antwerpen door de eerste Rechter buiten zake gesteld werd, daar werd aangenomen dat deze enkel gehandeld had als afgevaardigde van beroeper, dat tegen deze beslissing geen enkele partij hoger beroep heeft ingesteld en het bestreden vonnis dienvolgens dient bevestigd te blijven.

2. In rechte :

Overwegende dat het probleem der opeising door de bevoegde overheid van woningen of gedeelten van woningen ten voordele van geteisterden, die ingevolge de oorlogsomstandigheden van hun woning beroofd werden, geregeld en beheerst wordt door een reeks besluiten van de Regent en van de Minister, die alle hun oorsprong en basis vinden in het Besluit van de Regent van 17 November 1944;

Dat genoemd besluit inderdaad het principe der opeising vastlegt en uitdrukkelijk in zijn art. 4 voorziet dat de woonvergoedingen die wegens de verstrekking dienen uitgekeerd te worden, door de Staat zullen gedragen worden;

Dat aan die laatste bepaling door de daaropvolgende Besluitwetten n.l. van 11 December 1944, 31 Augustus 1945, 21 December 1945 en 14 Februari 1947 geen afbreuk of wijziging werd gebracht, dat wel integendeel in het motiverend gedeelte van sommige dezer besluit-wetten steeds wordt herhaald dat het past een

billijke vergoeding toe te kennen aan de verstrekkers der woongelegenheden;

Overwegende dat het principe der vergoeding door de Staat voor dergelijke prestaties voor bepaalde categorieën van huizen verstrekt, aansluit bij het door deze Belgische wetten steeds in gelijkaardige reglementen gehuldigd principe van vergoeding door de Staat (bv. militaire opeising in huur), dat het ten andere niet zou opgaan zekere categorieën van personen alleen bepaalde lasten te doen dragen ten voordele van een andere categorie van personen;

Dat ten andere in casu de opeisende overheid steeds de opeisingsvergoeding betaald heeft vóór het Ministerieel besluit van 20 Februari 1947, waarop zij thans steunt om zich aan haar verplichtingen te onttrekken.

Overwegende inderdaad dat genoemd Ministerieel Besluit in zijn art. 5 bepaalt dat de genietters rechtstreeks aan de verstrekkers dienen te betalen, dat de verstrekkers ingeval van niet-betaling zich dienen te wenden tot de opeisende overheid, die eventueel de opeising intrekken kan, en ten slotte in fine bepaalt dat in geen geval de schatkist gehouden is voor de niet-betaling door de genietters;

Overwegende dat dient opgemerkt te worden dat genoemde bepalingen geen enkele waarborg bieden aan de verstrekkers ingeval van niet-betaling door de genietters, daar het van de soevereine wil van de opeisende overheid afhangt of de opeising zal ingetrokken worden of niet, dat beroeper in elk geval de niet-ontvankelijkheid van de verordening van geïntimeerde niet opwerpt, omdat hij zich niet naar de voorgeschreven procedure gedragen heeft;

Overwegende dat de Minister van Wederopbouw zijn macht en bevoegdheid ter zake van het Besluit van 20 Februari 1947 (Staatsblad 21. Feb. 1947), meent te kunnen ontleenen aan de Besluit-wet van 14 Februari 1947;

Dat deze laatste besluit-wet de bevoegde Minister enkel de macht verleent het bedrag der vergoeding vast te stellen, zonder dat iets gewijzigd wordt aan de door de overige besluit-wetten in het leven geroepen regeling;

Dat aldus dient te worden vastgesteld dat de Minister zijn macht is te buiten gegaan door het voorheen geldende principe der vergoeding door de Staat te willen afschaffen, dat dergelijk Besluit onwettelijk is en door de Rechtbank niet kan toegepast worden (art. 107 Grondwet)

Om deze redenen,

De Rechtbank, recht doende in hoger beroep en op tegenspraak,

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende,
Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn delen;
Veroordeelt beroeper tot de kosten van het hoger beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

3 Januari 1951.

Alleensprekend rechter : M. Rollier.
O.M. : M. Van Hoogenbemt.

Onrechtmatige daad. — Werken aan openbare weg. — Onvoldoende voorzorgsmaatregelen van gemeente en aannemer. — Ongeval dientengevolge. — Hoofdelijke aansprakelijkheid van gemeente en aannemer.

De gemeente is op straffe van burgerlijke aansprakelijkheid verplicht de zekerheid en de veiligheid van het verkeer te verzekeren in alle straten van haar grondgebied, die voor het verkeer openstaan.

Zij is verantwoordelijk, indien zij niet de nodige borden en waarschuwingstekens op een openbare weg plaatst om aan de weggebruikers kenbaar te maken, dat werken, die op de weg worden uitgevoerd, het verkeer onveilig maken.

Een gemeente, die door haar ondergeschikten of door een aannemer straten op haar grondgebied laat herstellen, verricht daardoor een daad van uitvoering en louter economisch beheer en is burgerlijk verantwoordelijk, indien de werken op zodanig onvoorzichtige manier uitgevoerd worden, dat tengevolge daarvan een ongeval plaats heeft. De gemeente is hoofdelijk aansprakelijk naast de aannemer, die de vereiste waarschuwingsmaatregelen niet genomen heeft.

De aansprakelijkheid van de gemeente berust zowel op artikel 1384 als op artikel 1382 B.W.

Smet t/ De Cock en gemeente Belsele

Gezien de stukken, waaronder de regelmatige uitgifte van het vonnis dezer Rechtbank dd. 19 Mei 1949 en de processen-verbaal van rechtstreeks getuigenverhoor dd. 7 December 1949 en van tegenverhoor dd. 25 Januari 1950, beide in regelmatig afschrift voorgebracht;

Overwegende dat Martin Smet, thans meerderjarig geworden, regelmatig het geding heeft hervat bij akte van pleitbezorger tot pleitbezorger dd. 1 Oktober 1949;

Overwegende dat aanleggers' vordering, ingeleid bij geboekt exploit van deurwaarder A. Van Puyvelde te St. Niklaas-Waas, dd. 10 Februari 1948, strekt tot het bekomen ener som groot 295.805 fr. 58 als vergoeding van de schade, voortspruitende uit het ongeval, waarvan aanlegger Martin Smet op 5 April 1946, rond 9,14 uur in de Kemzekestraat te Belsele het slachtoffer werd;

Overwegende dat beide verweerders iedere verantwoordelijkheid betwisten:

Overwegende dat het strafrechterlijk onderzoek — bundel nr 2117/1946 van het Parket alhier — en de gehouden enkwesten uitwijzen dat Martin Smet, die uit St. Pauwels naar Sinaai terugkeerde met twee aaneengekoppelde karren beten, getrokken door twee paarden, de Kemzekestraat volgde, die hij enkele uren vroeger in tegenovergestelde richting gans normaal en ongehinderd gevolgd had; dat hij zich plots vóór een onderbroken *rijweg* bevond, waar de werklieden van J. De Cock bezig waren de kalseidestenen uit te breken op een lengte van verschillende meters; dat alleen de aardeweg op de kant nog vrij was; dat Martin Smet één zijner karren afhaakte en met de andere langsover de aardeweg doorreed, doch struikelende ten gronde viel en overreden werd door het wiel van zijn kar, waardoor hij erge verwondingen opliep;

Overwegende dat de aannemer J. De Cock deze werken uitvoerde voor rekening der gemeente Belsele; dat de gemeentewerkman, Kamiel Roels, er ook medehulp en dat de gemeenteverhoor zich regelmatig ter plaatse begaf, zodat de gemeente ongetwijfeld een zeker toezicht over de werken uitoefende;

Overwegende dat de aannemer en zijn werklieden al de nodige borden en seintoestellen bij hadden om de baan op de gepaste plaats af te zetten en de weggebruikers tijdig tot een omweg over een afleiding te verplichten; dat ze echter verwaarloosd hadden deze borden, enz te plaatsen, zowel ter plaatse zelf als aan

de hoger gelegen splitsing, op de plaats genaamd «De Kwakkel», waar de omleiding moest ondernomen worden;

Overwegende dat de Kemzekestraat zo eng is dat het voor aanlegger *practisch onmogelijk was ter plaatse rechtsomkeer te maken* om langs een omleiding thuis te geraken; dat hij in feite verplicht was verder door te rijden; dat hij trouwens terecht in de overtuiging verkeerde zulks zonder gevaar te mogen doen, daar de straat voor het verkeer volledig opengebleven was en dat autos' en andere voertuigen «aanhoudend» over de aardeweg voorbijgereden waren; dat de werklieden hun werk trouwens geregeld hadden om de aardeweg vrij te laten en voor het verkeer open te houden (Zie getuigenis van Arthur Muylaert tijdens het getuigenverhoor) dat het doorrijden op zich zelf dus niet als een onvoorzichtigheid mag worden aangezien;

Overwegende dat aanlegger, hierdoor volledig misleid, niettemin een zijner karren afhaakte, zijn paarden aanvuurde om over iedere hindernis te kunnen rijden en alle nodige voorzorgsmaatregelen nam; dat hij als een uitstekend voerman algemeen bekend staat; dat geen enkele fout noch verkeerde manœuvre van zijn kant is gebleken; dat, gezien de omstandigheden, hij geen abnormaal gebruik van de weg heeft gemaakt;

Overwegende dat, zo de werklieden van J. De Cock bleven doorwerken, toen aanlegger voorbijreed, het nochtans niet ten genoegen van rechte is bewezen dat ze kalseidestenen vóór de voeten van het slachtoffer geworpen hadden;

Overwegende dat het ongeval op zich zelf reeds voldoende uitwees dat deze aardeweg voor het verkeer volledig ongeschikt en gevaarlijk was, gezien zijn te geringe breedte en de moeilijk te vermijden hindernissen aan de beide kanten, nl. een oude boomput en de opengebrooken steenweg; dat de elementaire voorzichtigheid eiste de straat tijdig af te sluiten en de weggebruikers een omleiding te laten volgen; dat J. De Cock, die verwaarloosd heeft het hiertoe bestemde materiaal te gebruiken, een wantoestand heeft geschapen en geweld (Zie getuigenis van Arthur Muylaert), die de rechtstreekse oorzaak van het ongeval is geweest; dat hij op grond van art. 1382 B.W. gehouden is de schade te vergoeden, voortspruitende uit zijn zware fout en onvoorzichtigheid;

Overwegende dat, bij toepassing van art. 54 van het Decreet van 14 December 1789 en art. 1 en 3 der wet van 16-24 Augustus 1790, de gemeente in hare bevoegdheid heeft al wat in betrekking staat met de veiligheid, de zekerheid en het gemak van doorgang en verkeer in de straten, perrons, plaatsen en openbare wegen van haar grondgebied (Zie verbreking 9-3-1936 Pas. 1936.1.182; Nouvelles «Code de la Route nr 3126»); dat de gemeente, op straffe van burgerlijke aansprakelijkheid verplicht is de zekerheid en de veiligheid van het verkeer te verzekeren in alle straten van haar grondgebied, die, zoals ter zake het geval was, open staan voor het verkeer (Zie Cyr. Cambier, «La responsabilité de la puissance publique», blz. 503); dat zij aan haar verplichtingen te kort schiet en verantwoordelijk is, wanneer zij de nodige borden en seintoestellen niet op de gepaste wijze plaatst (Brussel 28-1-1949 R.g.A.R. 1949 Nr 4468); dat ze aldus de weggebruikers misleidt en aanleiding geeft tot een ongegrond vertrouwen, dat aan het ongeval ten grondslag ligt (Beroep Gent 18 Februari 1927 B. G. 571 Revue de l'administration 1927, 494; Cyr. Cambier loc. cit. blz. 508 en 509);

Overwegende dat een gemeente, die door haar ondergeschikten of door een aannemer de straten op haar grondgebied laat herstellen, een daad van uitvoering

en van zuiver economisch beheer verricht en burgerlijk verantwoordelijk is, indien deze werken onvoorzichtig of onhandig uitgevoerd worden derwijze dat ze tot een ongeluk en schade aanleiding geven (Marcoti, De la voirie publique par terre, uitgave 1938, blz. 257 en 258 nr 213 en aldaar aangehaalde rechtspraak; Marcq, «La responsabilité de la puissance publique», blz. 120 en 121 en de menigvuldige aangehaalde rechtspraak; Gérard, Des accidents survenus aux personnes, Voirie Nr 100, 101, 102 enz. Mazeaud, Traité théorique et pratique de la responsabilité civile boek II nr 1602 en noot met rechtspraak; Cyr. Cambier loc. cit. blz. 502 en volg.; Van Ryn: Journal des Trib. 1946 blz. 165; Berroep Luik 31 Maart 1949. Pas. 1950.11.5);

Overwegende dat een eenvoudige, te late verwittiging of een door de werklieden gegeven teken om op het gevaar te wijzen, niet volstaat om de verantwoordelijkheid van verweerders te verminderen (Vredege-recht Brussel 2e kanton, 20-12-1928 J. J. P. 1929-30; Waleffe: V° Responsabilité nr 879);

Overwegende dat de gemeente Belsele-Waas niet alleen op grond van art. 1382, maar ook op grond van art. 1384, 1° en 3° B.W., verantwoordelijk is voor het ongeval; dat beide verweerders derhalve hoofdelijk tot schadevergoeding dienen te worden veroordeeld;

Over de schade:

Overwegende dat Martin Smet ten gevolge van het ongeval zware verwondingen opliep, o.m. een fractuur van het bekken; dat, vooraleer over de gevorderde schadevergoeding uitspraak te doen, een deskundige dient te worden aangesteld met opdracht zoals hierna vermeld;

Overwegende dat aanlegger voor allerlei dokters- en verplegingskosten reeds heeft uitgegeven: 5.000 fr. plus 3.000 fr. plus 2.737 fr. plus 1.800 fr. plus 2.380 fr. = 14.917 fr, zoals blijkt uit de voorgebrachte kwijtschriften; dat dit bedrag hem van nu af aan dient te worden vergoed;

Om deze redenen,

De Rechtbank, kamer van de alleenrechtsprekende rechter in burgerlijke zaken, gehoord de heer Van Hoogenbemt, Substituut-procureur der Konings in zijn advies, alle tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Zegt voor recht dat beide gedaagden hoofdelijk gehouden zijn om aan aanlegger het totale bedrag der door hem geleden schade te vergoeden;

Veroordeelt beide verweerders hoofdelijk om van nu af aan aanlegger bij voorraad te betalen de som van veertien duizend negen honderd en zeven-tien frank;

En, vooraleer verder uitspraak te doen over het bedrag der gevorderde vergoeding, stelt aan als deskundige de heer Paul Steyaert, wetsdokter, wonende te Berchem-Antwerpen, Grote Steenweg nr 265, met opdracht Martin Smet te onderzoeken en in een geschreven met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag de verwondingen en letsels van het slachtoffer te beschrijven alsook de heling ervan; te zeggen of het slachtoffer veel heeft geleden, de aard en de graad der werkonbekwaamheid, uit het ongeval voortspruitende, vast te stellen; te bepalen of er consolidatie is ingetreden;

Verstaat dat de deskundige zijn verslag zal neerleggen ter griffie dezer rechtbank om daarna te worden gehandeld als naar rechte;

Veroordeelt beide verweerders hoofdelijk tot de kosten, op heden gevallen, de verdere kosten in opschorsing blijvende;

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voor-

raad niettegenstaande alle rechtsmiddelen en zonder borg, uitgezonderd voor wat de kosten betreft.

NOOT: — Verg. ook Rb Oudenaarde, 17 November 1948, R.W. 1948/49, 791; Vredege. Hamme, 9 Maart 1948, R. W. 1947/48, 1035; Hof Brussel, 3 Februari 1951, R. W. 1950/51, 1410.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3e Kamer — 13 Januari 1950.

Voorzitter: M. Osterrieth.

Rechters: M.M. Moris en Diels.

Referendaris: M. Naulaerts.

Advocaten: Mrs Th. Smolders (Brussel), A. Lepaige en H. Le Clercq (Brussel).

Merkenrecht. — Namaking van merken door het aanbrengen daarvan op weder opgeknapte apparaten van de merkgerechtigde. — Goede trouw van de namaker heft het ongeoorloofde karakter zijner handelingen niet op. — Tot de beteugeling van namaking van merken is niet vereist en voldongen doch slechts een mogelijk nadeel. — In casu geen oneerlijke mededinging. — Leveranciers van « transfers » niet aansprakelijk jegens de namaker.

Hij, die apparaten, welke oorspronkelijk afkomstig zijn van een bepaalde fabriek, opknapt en die, alvorens ze weder in het verkeer te brengen, voorziet van een der merken, tot dewelke de fabrikant gerechtigd is, maakt zich schuldig aan namaking van fabrieksmerken.

Aan de strekking van de wet op fabrieksmerken is inhaerent, dat het plaatsen van een merk op een in het verkeer te brengen waar, ook al is deze waar oorspronkelijk afkomstig van de tot dat merk gerechtigde, met uitsluiting van anderen alleen mag geschieden door de rechthebbende op dat merk.

De merkenwet strekt immers om te waarborgen, dat niet anderen dan de rechthebbende door zich van een merk te bedienen zich meester maken van de voordelen, welke de rechthebbende op dat merk verwacht van de in dat merk gelegen aankondiging, daaronder mede begrepen het voordeel, dat de rechthebbende er naar kan streven bij het publiek de gedachte ingang te doen vinden, dat tussen de zijnerzijds in het verkeer te brengen nieuwe waar en het daarop aangebrachte nieuwe merk een zekere congruentie bestaat.

Een derde, die de door hem opgeknapte apparaten weder in het verkeer brengt, niet alleen na deze te hebben opgeknapd en aldus daaraan een uiterlijk als nieuw te hebben verleend, maar ook na deze te hebben voorzien van een nieuw aangebracht merk der fabrikanten-merkgerechtigden, suggereert in strijd met de waarheid een waarborg van de zijde van laatstgenoemden.

De reparateur kan zulks voorkomen door geen nieuwe merken van de fabrikanten aan te brengen op de door hem gereviseerde of herbouwde machines, indien de oorspronkelijke merken tengevolge van de revisie of de herbouw zijn verdwenen, nu de fabrikanten voor dergelijke apparaten toch geen verantwoordelijkheid kunnen aanvaarden.

De goede trouw van de namaker van een merk neemt wel het strafbaar, doch niet het ongeoorloofde karakter van zijn handelingen weg en staat dus niet in de weg aan een eis tot schadevergoeding.

De namaking van bedoelde fabrieksmerken verliest haar onrechtmatig karakter niet doordien de merkgerechtigden vooralsnog van geen door die gedragingen veroorzaakte schade hebben doen blijken; volgens de strekking van de merkenwet is tot de beteugeling van namaking niet vereist een vol-dongen doch slechts een mogelijk nadeel.

Daar niet bewezen is, dat de fabrikanten tengevolge van de handelingen van de namaker schade hebben geleden, wordt hun slechts een bedrag toegerekend ter vergoeding van de hun veroorzaakte kosten van rechtsbescherming.

De handelingen van de namaker zijn niet van dien aard, dat zij een bekendmaking van het vonnis in de dagbladen zouden rechtvaardigen.

Oneerlijke mededinging zou alleen kunnen bestaan in handelingen, die vreemd zijn aan de namaking van het merk; dergelijke handelingen zijn in casu niet bewezen.

De leverancier van de «transfers» (overdrukplaatjes; «décalcomanies») is wel verantwoording verschuldigd aan de merkgerechtigden, doch niet tot vrijwaring, noch schadevergoeding verplicht tegenover de namaker, nu hij niet hoefde te onderstellen, dat deze van de geleverde «transfers» een ongeoorloofd gebruik zou maken en zonder de toestemming van de rechthebbenden op het merk zou hebben gehandeld. Zelfs al mocht hij dit hebben geweten, zo heeft de namaker willens en wetens de bestelling gedaan, zodat hij geen verhaal zou hebben op zijn «mededader».

N.V. Maatschappij Van Berkel's Patent en
N.V. Société anonyme des Brevets Van Berkel
t/ Jules Versteyle en Jules Versteyle t/ Waucampt
(Fabrique nationale de Décalcomanies industrielles).

Overwegende, ten aanzien van de feiten, dat tussen partijen buiten geschil is en dus vaststaat: dat de eerste eiseres, waarvan de tweede het Belgisch filiaal is, gerechtigd is tot het uitsluitend gebruik voor haar fabrieks- en handelswaren, onder meer voor weegwerktuigen en snijmachines, van het woordmerk «Berkel» en van een beeldmerk, voorstellende een wapen met twee gouden sterren boven en één dito ster onder een zilveren gekanteelde rand op een veld van blauw, bekroond met een helm, waarboven zijn geplaatst één ster en het devies «Stella Duci»; dat dit blijkt o.m. uit de internationale inschrijvingen n°s 116808 en 116809 van 20.1.1944, wat betreft het woordmerk «Berkel», en n° 126619 van 13.5.1946, wat betreft het beeldmerk «Stella Duci»;

Dat de gedaagde in of voor zijn bedrijf weegtoestellen en snijmachines opkapt door deze apparaten te reviseren, te repareren, op te lakken, te verchromen en/of te vernikkelen, waarna hij die apparaten hetzij aan derden verkoopt, hetzij weder aflevert aan degenen, die tot het opknappen opdracht hebben gegeven;

Dat de gedaagde, bij het opknappen van gemelde apparaten, welke oorspronkelijk van de eiseres afkomstig zijn, op deze apparaten door middel van zogenaamde «transfers» of overdrukplaatjes plaatst: enerzijds een der woordmerken van de eiseres, anderzijds het beeldmerk «Stella Duci»; dat hij also buiten het weten van de eiseres 29 Juli 1947 50 transfers «Berkel» heeft betrokken van de firma Ed. Waucampt, die voor rekening van de eiseres die vignetten fabriceert en daarvan in België het feitelijk monopolie heeft;

Dat, blijkens vaststellingen van deurwaarder J. Scharpé dd. 13 April en 17 Juni 1948, de gedaagde in zijn magazijn te koop heeft gesteld een herstellende en opgeknapt snelweger «Berkel», na hierop door

middel van een transfer een nieuw beeldmerk «Stella Duci» te hebben aangebracht, en voorts in opdracht van de beenhouwer Van Volsem te Borgerhout een vleessnijmachine «Berkel» heeft hersteld en opgeknapt en hierop eveneens een beeldmerk «Stella Duci» heeft geplaatst hoewel de eiseres heeft beweerd, dat zij dit beeldmerk uitsluitend op hare snelwegers plaatst;

Overwegende, dat naar de mening van de eiseressen deze handelingen van de gedaagde namakingen van fabrieksmerken en tevens daden van oneerlijke mededinging uitmaken, op grond waarvan de gedaagde bij exploit van 17 Januari 1949 ten verzoeken van de eiseressen is gedagvaard ten einde (a) te horen verklaren voor recht, dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan namaking van fabrieksmerken en aan oneerlijke mededinging; (b) te worden veroordeeld deze handelingen voortaan na te laten; (c) te worden veroordeeld om aan de eiseressen gezamenlijk te betalen als schadevergoeding de som van fr. 100.000; (d) de eiseressen te horen machtigen het vonnis op kosten van de gedaagde in 10 Belgische dagbladen bekend te maken; (e) te worden veroordeeld tot de gerechtelijke interesten en de proceskosten;

Overwegende, dat de gedaagde — stellende dat, mocht de mening van de eiseressen juist zijn (wat door hem ten stelligste wordt betwist), de leverancier van de «transfers», Ed. Waucampt, een kennelijke fout heeft begaan door die «transfers» zonder de toestemming van de eiseressen aan derden te verkopen en alzo de schade, welke de eiseressen eventueel zouden hebben geleden, tot stand heeft gebracht — bij exploit van 9 December 1949 Ed. Waucampt heeft gedagvaard ten einde tussen te komen in het proces en hem te vrijwaren tegen alle veroordelingen welke op hem, zo ten aanzien van hoofdsom als van interesten en kosten, zouden kunnen vallen, subsidiair ten einde, op hoofdeis, te worden veroordeeld om hem te voldoen de som van fr. 150.000 als schadevergoeding, met de renten en de proceskosten;

Dat die eisen zijn verknocht en dienen te worden samengevoegd;

Overwegende in rechten, ten aanzien van de eis ingesteld door de maatschappijen Van Berkel: dat partijen hoofdzakelijk verdeeld zijn over de vraag, of de gedaagde zich schuldig maakt aan namaking van fabrieksmerk door de apparaten, welke oorspronkelijk van de eiseressen afkomstig zijn en door haar van een of meer der harerzijds gedeponeerde merken voorzien en na te zijn opgeknapt door de gedaagde weder in het verkeer worden gebracht, te voorzien van een der woordmerken van de eiseressen, al dan niet vergezeld van een wapen, een vraag welke door de eiseressen bevestigend en door de gedaagde ontkennend wordt beantwoord;

Overwegende, omtrent deze vraag: dat aan de strekking van de Wet op de fabrieksmerken inhaerent is, dat het plaatsen van een merk op een in het verkeer te brengen waar, ook al is deze waar oorspronkelijk afkomstig van de tot dat merk gerechtigde, met uitsluiting van anderen is voorbehouden aan de rechthebbende op dat merk;

Dat immers de merkenwet strekt om te waarborgen, dat niet anderen dan de rechthebbende door zich van een merk te bedienen zich meester maken van de voordelen, welke de rechthebbende op dat merk verwacht van de in dat merk gelegen aankondiging, daaronder mede begrepen het voordeel, dat de rechthebbende er naar kan streven bij het publiek de gedachte ingang te doen vinden, dat tussen de zijnerzijds in het verkeer te brengen nieuwe waar en het daarop aangebrachte nieuwe merk een zekere congruentie bestaat;

Dat dit laatste vooral van betekenis is voor precisie-apparaten, zoals weegwerktuigen en snijmachines, en dat dus met betrekking tot dergelijke apparaten het merk naar zijn aard tevens een garantie-functie inhoudt, welke medebrengt, dat zonder toestemming van de merkgerechtigde een ander ten aanzien van het merk geen manipulaties mag verrichten, welke de hogerbedoelde congruentie verbreken, doordien zij de mogelijkheid scheppen, dat naderhand te voorschijn tredende onvolkomenheden ten onrechte zouden worden toegerekend aan de hoedanigheid der waar, zoals deze door de merkgerechtigde zelf normaal in het verkeer wordt gebracht;

Dat de rechtbank dan ook niet deelt de opvatting van de gedaagde, dat de functie van het merk slechts zou zijn om iemands fabrieks- en handelswaren te onderscheiden van die van anderen en de merkgerechtigde derhalve niet zou mogen klagen, wanneer een derde het oorspronkelijk merk op de waren van die merkgerechtigde plaatst, omdat — ook al heeft het merk deze functie natuurlijk in de eerste plaats, de aanwezigheid van een nieuw merk op een uiterlijk nieuw schijnend apparaat als waarvan ten deze sprake is, behalve een bewijs van de herkomst, tegelijkertijd een waarborg voor de hoedanigheid daarvan bedoelt te zijn;

Dat mitsdien de gedaagde — bijaldien hij de door hem opgeknapt apparaten weder in het verkeer brengt, niet alleen na deze te hebben opgeknapt en aldus daaraan een uiterlijk als nieuw te hebben verleend, maar ook na deze te hebben voorzien van een nieuw aangebracht merk der eiseressen — in strijd met de waarheid een waarborg van de zijde der eiseressen suggereert;

Dat een zodanige onjuiste suggestie niet wordt gewekt, wanneer het oorspronkelijk aangebracht merk gehandhaafd blijft, aangezien het alsdan voor eenieder terstond duidelijk zichtbaar is, dat hier een opgeknapt apparaat aanwezig is;

Dat de gedaagde wel is waar heeft betoogd, dat het hier ontwikkelde stelsel der rechtbank tot gevolg zou hebben, dat elke reparatie of revisie van een van de eiseressen afkomstig apparaat alléén door de eiseressen zou mogen geschieden, nu het een derde verboden zou zijn én het oorspronkelijk merk uit te wisselen én het door een nieuw merk te vervangen; zulks ten onrechte; dat toch bij een gewone reparatie de merken in de bestaande staat gehandhaafd kunnen blijven; dat een revisie (waaronder ook te verstaan is het opnieuw lakken of spuiten) of een herbouw (waarbij in feite een nieuwe machine tot stand komt) van de onderwerpelijke apparaten aan ieder ander dan de eiseressen geoorloofd blijft, mits die ander met betrekking tot de opnieuw in het verkeer te brengen apparaten der eiseres niet een manipulatie verricht, waartoe uitsluitend deze als merkgerechtigde is bevoegd;

Dat nu als een manipulatie, welke het mogelijk maakt, dat later optredende gebreken worden toegeschreven aan de hoedanigheid van de oorspronkelijke van de eiseressen afkomstige waar, zeer zeker is aan te merken het aanbrengen van een der woord- of beeldmerken van de eiseressen op van haar afkomstige en opnieuw in het verkeer te brengen apparaten, nadat deze op de bovenschreven wijze door de gedaagde zijn opgeknapt, vermits tengevolge van de bewerking de apparaten het aanzien krijgen nieuw te zijn en het aldus aan anderen dan aan de gedaagde en aan degene, die tot het opknappen opdracht heeft gegeven, niet bekend kan zijn, dat de gedaagde dezelve in behandeling heeft gehad, zodat na aflevering door de gedaagde bij die anderen de met de waarheid in strijd zijnde en mitsdien verwarrende indruk kan wor-

den gevestigd, dat voor de wijze, waarop het apparaat functionneert, en voor het uiterlijk daarvan, alléén de eiseres aansprakelijk is te stellen; dat de gedaagde dit euvel kan voorkomen door geen nieuwe merken van de eiseressen aan te brengen op de door hem gereviseerde of herbouwde machines, indien de oorspronkelijke merken tengevolge van de revisie of de herbouw zijn verdwenen, nu de eiseressen voor dergelijke apparaten toch geen verantwoordelijkheid kunnen aanvaarden; (Pouillet, Marques de Fabrique n° 165; Braun & Capitaine, Marques de Fabrique n° 168; Nouvelles : Droits Intellectuels II, n° 178; R. P. D. B. V° Propriété industrielle n° 308; Verb. 26.6.1939 Pas. 330; Gent 3° K. (Singer) 17.1.1942, Pas. 1945, II, 9; Corr. Brussel (Singer) 11.7.1945, J. T. 1946, bl. 18 en noot; Kph. Gent 3° K. 5 Mei, 19 Mei en 2 Juni 1949, Van Berkel/Van Hamme-Versilder, Dauwe en Van de Cotte; Trib. Seine 9.3.1938 P.P. 124; Arr. R. Rotterdam 1° K. 28.6.1948 Van Berkel/Timmermans; id. 3° K. 18.3.1949 Van Berkel/Venn. Berdob c.s.; contra : Corr. Seine 18.4.1873 Ann. Prp. Ind. 187; Civ. Seine 7.2.1874, ibid. 1876, bl. 321 en noot Pataille; Appel Paris 18.11.1904, ibid. bl. 326 en noot Taillefer);

Dat de gedaagde heeft ingebracht, dat hij aan zijn cliënten en tevens aan de vaststellende deurwaarder heeft verklaard, dat de te koop gestelde machines door hem hersteld en opgeknapt waren geworden en dat er alsoo geen verwarring in de geest van het publiek kan worden teweeggebracht; doch dat de gedaagde niet noodzakelijk steeds dezelfde nauwgezetheid heeft getoond of zal tonen ten opzichte van andere liefhebbers van zulke apparaten (te meer nu hij die apparaten niet als tweedehands in zijn magazijn aankondigt) en alleszins door het aanbrengen van nieuwe merken de wederverkopers in staat stelt het publiek omtrent de hoedanigheid van de apparaten in de waan te brengen; dat overigens de goede trouw van de gedaagde wel het strafbaar, doch niet het ongeoorloofd karakter van gedaagde's handelingen wegneemt en dus aan een eis tot vergoeding van schade niet in de weg staat; (Nouvelles V° Droits Intellectuels II, n° 179);

Dat als een nog meer ongeoorloofde manipulatie zou moeten worden beschouwd het aanbrengen van het beeldmerk «Stella Duci» op een opgeknapt snijmachine van de eiseressen, indien de eiseressen dit merk uitsluitend voor hare snelwegers gebruiken; dat zij dit hebben beweerd, doch dat dienaangaande geen voldoende zekerheid bestaat, nu de internationale inschrijving van 13 Mei 1946 (n° 126619) vermeldt, dat dit merk wordt gebruikt voor «machines à couper et instruments à peser»;

Dat de blijken het vorenstaande door de rechtbank als namaking van fabrieksmerken te kwalificeren gedragingen van de gedaagde haar onrechtmatig karakter niet verliezen, doordien de eiseressen voorts nog van geen door die gedragingen veroorzaakte schade zouden hebben doen blijken; dat toch, volgens de strekking van de merkenwet, tot de beteugeling van namaking is vereist niet een voldongen, doch slechts een mogelijk nadeel; (Nouvelles, loc. cit. n° 179bis-180) dat het feit, dat de gedaagde 50 transfers van de merken der eiseressen heeft betrokken, ruimschoots kan volstaan om de argwaan van de eiseressen te rechtvaardigen;

Overwegende, dat alsoo de vordering van de eiseressen toewijsbaar is wat betreft de punten (a) en (b);

Dat het in beginsel niet uitgesloten is, dat de eiseressen tengevolge van de handelingen van gedaagde schade hebben geleden; dat — bijaldien ook de bestelling van 50 transfers toelaat te veronderstellen, dat de gedaagde de merken van de eiseressen op evenveel

apparaten heeft aangebracht — er nochtans geen afdoend bewijs voorhanden is, dat de kopers van die apparaten door de gedaagde in de waan werden gebracht wat betreft de hoedanigheid van de koopwaar en dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen het onrechtmatig handelen van de gedaagde en de door de eiseressen gestelde daling van haar omzet;

Dat anderdeels de eiseressen zelve de namaking enigszins in de hand hebben gewerkt doordien zij van haar leverancier Waucampt, die het monopolie heeft van de «transfers» en zonder wiens hulp de makers hun opzet niet zouden kunnen verwezenlijken, niet uitdrukkelijk hebben bedongen, dat hij die «transfers» aan niemand anders dan aan de eiseressen mocht verkopen;

Dat er derhalve slechts aanleiding bestaat om de eiseressen een bedrag van fr. 2500 toe te kennen om haar te vergoeden voor de aan haar veroorzaakte kosten van rechtsbescherming;

Overwegende, dat de handelingen van de gedaagde niet van die aard zijn, dat zij een bekendmaking in de dagbladen zouden rechtvaardigen; dat de eiseressen reeds ettelijke malen de gelegenheid hebben gehad in analoge gevallen het vonnis te publiceren; dat een verdere bekendmaking niet zozeer als een herstel van schade dan als een kosteloze reclame zou moeten worden aangemerkt;

Overwegende, dat de vordering wat betreft de oneerlijke mededinging slechts ontvankelijk is voor zover zij is gegrond op feiten, die vreemd zijn aan de namaking van het merk;

Dat de oneerlijke mededinging slechts hierin zou kunnen bestaan hebben, dat de gedaagde, zelfs buiten elke namaking van merk, aan reeds gebruikte apparaten het uitzicht van nieuwe zou hebben gegeven en alzo het publiek zou hebben misleid nopens de hoedanigheid van de fabricatie van de eiseressen;

Dat evenwel het opknappen van de onderwerpelijke apparaten niet ongeoorloofd is en slechts laakbaar wordt, indien de apparaten daarna worden verkocht als nieuwe, niet als opgeknapte apparaten; dat door de eiseressen niet is gesteld, veelmin bewezen, noch dat de gedaagde de door hem opgeknapte apparaten, deze zouden hebben wederverkocht als nieuwe, noch dat zij de gedaagde opdracht zouden hebben gegeven die apparaten op te knappen met de uitgesproken of ogenschijnlijke bedoeling ze als nieuw weder te verkopen;

Dat mitsdien de vordering dienaangaande niet is gegrond;

Overwegende, ten aanzien van de eis ingesteld door J. Versteylen: dat Versteylen uit eigen beweging en zonder de minste uitlokking 50 «transfers» bij Waucampt heeft besteld; dat — bijaldien ook Waucampt dienaangaande verantwoording moet geven aan de eiseressen ten principale — hij daarom niet schadeplichtig kan worden geacht ten opzichte van Versteylen, nu hij niet behoefde te onderstellen, dat deze van de geleverde «transfers» een ongeoorloofd gebruik zou maken en zonder de toestemming van de rechthebbers op het merk zou hebben gehandeld; dat — mocht hij dit zelfs hebben geweten — het van zelf spreekt, dat Versteylen dit ook moest weten en dus willens en wetens de bestelling heeft gedaan; dat hij deswege geen verhaal heeft op zijn mededader;

Gezien de artikelen 2, 34 en 40 van de Wet van 15 Juni 1935;

Voegt de twee samenhangende rechtszaken, ingeschreven sub nrs 23649 en 28303 van de algemene rol samen;

Rechtdoende aan de eis, ingesteld door de vennootschappen Van Berkel: verklaart voor recht, dat de

bij dagvaarding vermelde handelingen van de gedaagde zijn namakingen van fabrieksmerk; veroordeelt de gedaagde om na te laten enerzijds het plaatsen of doen plaatsen van woord- of beeldmerken van de eiseressen op snelwegers of snijmachines, anderzijds het na reparatie of revisie afleveren van dergelijke apparaten, waarop nieuwe merken van de eiseressen door middel van transfers werden aangebracht; veroordeelt de gedaagde om aan de eiseressen te betalen als schadevergoeding de som van 2500 fr. met de gerechtelijke interesten sedert 17 Januari 1949; ontzegt het meer of anders gevorderde; verwijst de gedaagde in de proceskosten, tot de uitspraak aan zijde van de eiseressen op 390 fr. begroot;

Rechtdoende aan de eis, ingesteld door J. Versteylen: verklaart die eis niet gegrond, zo wat betreft de vrijwaring als wat betreft de hoofdeis; verwijst de eiser in de hierop gevallen kosten.

VREDEGERECHT TE KONTICH

15 Juni 1951.

Plaatsvervangend rechter: M. R. Jacobs.
Advocaat: Mr P. Speyer.

Erfdienstbaarheid van uitweg. — Een krachtens titel bestaande erfdienstbaarheid mag niet uitgebreid worden door interpretatie van de bedoeling van partijen. — «Ingesloten» zijn van een erf in de zin van artikel 682 B.W.

De strekking van een krachtens titel bestaande erfdienstbaarheid mag niet uitgebreid worden door interpretatie van de bedoeling van partijen.

Het eigendomsrecht is in beginsel onbeperkt en mag slechts worden beperkt, zo een duidelijke, precieze bepaling in de titel der erfdienstbaarheid daartoe aanleiding geeft, waarbij de regel moet worden in acht genomen, dat uitzonderingen op beperkende wijze moeten worden uitgelegd.

Een erf is in de zin van art. 682 B.W. niet alleen ingesloten, wanneer het helemaal geen toegang heeft tot de openbare weg, doch ook wanneer het krachtens overeenkomst bestaande recht van uitweg onvoldoende is met het oog op de normale exploitatie van het heersend erf.

Lauwers t./ Van Dyk

Overwegende dat de aanleggende partijen, zoals blijkt uit ons proces-verbaal van plaatsopneming d.d. 16 Mei 1951, eigenaars zijn van een landelijk erf, waarop een woonhuis en serres gebouwd zijn en dat slechts toegang tot de openbare weg heeft over een weg, die ca 100 m. lang is en zich bevindt aan de uitkant van landbouwgronden, die de eigendom zijn der verwerende partijen;

Overwegende dat de aanleggers wensen langs de vorenbedoelde weg leidingen van gas-, electriciteits- en watervoorziening te leggen en zich te dien einde beroepen, om het verzet van de verweerders daaromtrent te niet te doen, op de erfdienstbaarheidstitel van 27 Mei 1943, waarbij een «uitweg met kar en paard» voorzien is en alleszins en in de tweede plaats op de bepaling van art. 682 B.W.;

Overwegende dat de akte van 27 Mei 1943 ten behoeve van de eigendom der aanleggers op het erf van

de verweerders een recht van uitweg vestigt en de eigenaars van het bezwaarde erf erkennen, dat de aanleggers gerechtigd zijn met kar en paard over hun erf te gaan, doch meteen aanvoeren, dat bedoelde erfdiensbaarheid niet het recht impliceert om op of onder de bezwaarde strook leidingen voor gas en dgl. aan te leggen;

Overwegende dat de eis der aanleggende partijen, steunend op de titel van erfdiensbaarheid ex contractu, ongegrond is, vermits te dien aanzien vaststaat:

dat de erfdiensbaarheidstitel enkel een uitweg voor kar en paard voorziet en die omschrijving van de op het lijdend erf gelegde last zeer formeel en duidelijk is en dat de strekking ervan niet mag verwijld worden of uitgebreid onder voorwendsel van interpretatie der bedoeling van partijen;

dat de eigendommen in beginsel vrij zijn en de eigendomsrechten derhalve alleen maar mogen beperkt worden, zo een duidelijke en precieze bepaling in de titel der erfdiensbaarheid daartoe aanleiding geeft en met inachtneming van de regel dat uitzonderingen op beperkende wijze moeten worden uitgelegd;

Overwegende dat de eis, steunend op art. 682 B.W., gegrond is en alhier nadrukkelijk dient opgemerkt te worden, dat een erf niet alleen ingesloten is, wanneer het helemaal geen toegang heeft tot de openbare weg, doch eveneens wanneer het krachtens overeenkomst bestaande doorgangsrecht onvoldoende is met het oog op de normale uitbating van het heersend erf, zoals ter zake zonder twijfel het geval is;

Overwegende dat in verband met de vorenstaande beginselen gericht op de betwisting tussen de partijen, speciaal dient vastgesteld te worden:

dat het erf der aanleggende partijen op zich zelf noch water, noch gas, noch electriciteit kan betrekken van de openbare weg en zonder die voorzieningen praktisch waardeloos is en tot generlei economische uitbating kan aanleiding geven, zodat de ratio legis van art. 682 B.W. zich ter zake ten volle verwezenlijkt;

dat de aanleg, het onderhoud en de eventuele verplaatsingen der gevorderde leidingen natuurlijk uitsluitend door en op de kosten van de aanleggende partijen dienen te geschieden en dat de verweerders overigens hebben moeten toegeven, dat de aanleg en de aanwezigheid der bewuste leidingen hen niet kan schaden.

Om deze redenen,

Wij Vrederechter ...

Alle andere en verder strekkende eisen als ongegrond afwijzende:

Zeggen voor recht, dat de aanleggende partijen gerechtigd zijn op of onder de met het doorgangsrecht bezwaarde strook leidingen voor gas-, electriciteits- en watervoorziening aan te leggen of te laten aanleggen;

Bepalen dat de aanleggers zelf al de daaruit resulterende kosten moeten dragen en dat ze zullen gehouden zijn, zo het belang der verweerders zulks wetigt, de vereiste veranderingen of transformatiewerken uit te voeren;

Veroordelen de verweerders tot de kosten des gedinges...

Verklaren ons vonnis uitvoerbaar spijt elke voorziening en zonder borgstelling.

BIBLIOGRAPHIE

DEZEGHER J. : *Erfregeling der kleine nalatenschappen.* (Wet van 16 Mei 1900). Ingeleid door Prof. F. Van Goethem. - Uitg. N.V. J. Van Mierlo-Proost & Co, Turnhout. 1951. 291 p.

De studie van de toepassingsmogelijkheden der wet van 16 Mei 1900 op de erfregeling der kleine nalatenschappen is verre van uitgeput. In de juridische tijdschriften zijn er in de laatste jaren nog talrijke uiteenzettingen verschenen, waarvan de auteurs zich beijverd hebben allerlei rechtskundige moeilijkheden betreffende deze wet uit te diepen en ook het Hof van Verbreking is in de laatste tijd genoot geworden, aangaande sommige beginselen der wet, principiële arresten te vellen. Het was dan ook ten zeerste wenselijk dat een jurist ons een synthese zou bezorgen van al deze rechtsleer en rechtspraak en ons nauwkeurig zou inlichten aangaande de huidige stand van de menigvuldige vraagstukken welke deze belangrijke wet stelt.

Mr Julien Dezegher heeft zich voor deze taak gespannen en hij is er volkomen in geslaagd ons een boek te bezorgen dat evenzeer voldoet aan de eisen der wetenschap als aan de behoeften van de praktijk.

Het boek munt uit door een rationele indeling, door een duidelijk betoog, door een volstrekt volledige documentatie, door een overvloed van citaten uit rechtskundige studiën en jurisprudentiële beslissingen en eindelijk door een voortreffelijke juridische stijl.

Het werk wordt aangevuld met 22 formulieren die uiterst nuttig zijn bij de toepassing van de wet.

De uitstekende kwaliteiten van het werk van Mr Dezegher worden in het licht gesteld in een inleiding van de hand van Prof. Van Goethem, waarin deze op bondige wijze het sociaal belang onderlijnt dezer wet van 16 Mei 1900, die het er op aanlegt het familiegoed in de familie te behouden. Merken wij hierbij op dat Prof. Van Goethem de wens uitdrukt dat het toepassingsgebied van deze wet zou worden verruimd.

R.V.

VAN REEPINGEN Ch. - PIRSON R. - LEBLUS R. - CAMBIER C. - LEPAFFE J. : *Recueil annuel de Jurisprudence Belge.* - Jaar 1950. F. Larcier, Brussel. 1951. 405 p.

In onze vorige jaargang hebben wij al het goeds gezegd dat wij dachten over de uitgave die zich, onder leiding van Mr Charles Van Reepingen, ten doel stelt jaarlijks de korte inhoud uit te geven van al de rechterlijke beslissingen, die gepubliceerd worden in de menigvuldige Belgische juridische tijdschriften. Het was een reusachtige onderneming die, wat betreft het jaar 1949, op voortreffelijke wijze tot een goed einde is gebracht geworden en dan ook in heel de rechtswereld van ons land een buitengewoon succes heeft gekend.

Aangemoedigd door deze bijval is het werk voor het jaar 1950 doorgevoerd geworden en het tweede deel der verzameling is, niettegenstaande de zeer uitgebreide inhoud ervan, heel wat vroeger kunnen verschijnen dan het vorige jaar.

Het lijvige boekdeel van 400 bladzijden over twee dichtgedrukte kolommen, publiceert de samenvatting van de rechterlijke beslissingen die gedurende het jaar 1950 verschenen zijn in niet minder dan 35 juridische tijdschriften van ons land.

Er werden in dit nieuwe deel wel 900 nummers

meer gedrukt dan in het vorige. Niet alleen de rechterlijke uitspraken worden in korte inhoud gepubliceerd, doch ook alle juridische artikelen die in de vele tijdschriften zijn verschenen worden vermeld, zodat dit verzamelwerk ons ten slotte een volledige bibliographie bezorgt van heel de Belgische rechtswetenschap in het verlopen jaar.

Wat de indeling betreft zijn er merkelijke verbeteringen op de vorige jaargang vast te stellen en is het getal trefwoorden, onder dewelke de rechtspraak gangschikt wordt, op aanzienlijke wijze vermeerderd geworden.

Het Recueil annuel de jurisprudence belge is van nu af een onontbeerlijk werkinstrument geworden voor alle Belgische juristen. Niemand zou nog deze uitgave kunnen missen.

Dit werk geeft zozeer in alle opzichten voldoening, dat het gewaagd zou zijn nog een verbetering voor de toekomst te durven voorstellen; toch ware het mischien gewenst dat naast de vele artikelen, die vermeld worden, ook al de boeken en brochures, die op juridisch gebied in het land verschijnen, onder de verschillende trefwoorden zouden worden aangeduid. Op deze wijze zouden wij elk jaar beschikken over een volstrekt volledige juridische bibliographie.

Eindelijk ware het misschien ook nuttig dat de studiën die in de Vlaamse tijdschriften verschijnen en die thans enkel in Franse vertaling worden vermeld, voorafgaandelijk met hun oorspronkelijke Nederlandse titel zouden worden aangeduid.

R.V.

DECLERCQ Raoul : L'interprétation des articles 13 à 16 de la loi du 15 mai 1912 relatifs à la compétence du juge des enfants. (Extrait des « Annales de droit et de sciences politiques » - Louvain, tome XI, n° 44-45, 1951, p. 136)

De verhandeling welke ons thans door de assistent van Professor Rubbrecht wordt voorgelegd, vult werkelijk een leemte aan in een nochtans overvloedige literatuur. Vele auteurs hebben gepubliceerd over de criminologische vraagstukken van de kinderbescherming, en talrijke stukken werden geschreven over de inrichting der bijzondere rechtbanken en over de specialisatie der kinderrechtshouders. Maar weinig of niets ligt voorhanden betreffende het streng juridische der wet van 1912, en bepaaldelijk betreffende het positief-rechtelijke van haar artikelen 14, 15 en 16.

Te vaak wordt het vergeten dat de kinderrechtshouders slechts van de *straf* kan afzien, en niet van het *strafrecht*. De door kinderen begane feiten, misdrijf geheeten, kunnen slechts tot maatregelen van bewaking, opvoeding of behoeding aanleiding geven, voor zoveel zij bewezen worden overeenkomstig de beginselen van het algemeen strafrecht.

Na zeer bondig de leer van de interpretatie der wetteksten te hebben samengevat, beperkte de Heer Declercq zich vrijwillig tot het domein, — dat nochtans zo talrijke en kiese vraagstukken stelt, — van de bevoegdheid « *ratione materiae* » der kinderrechtshouders, van de feiten naar aanleiding waarvan zij gemachtigd zijn op te treden.

Bij de ontleding van artikel 16 der wet, raakt de schrijver de fundamentele problemen aan van het anticrimineel recht, werkelijk diep-denkend en onverbiddelijk logisch redenerend. Zijn overwegingen over de imputatie, b.v., dienen door alle penalisten te worden gelezen. Even belangwekkend is zijn passus over het moreel bestanddeel van de feiten die worden begaan door rechtsonderhorigen waarvan men de on-

toerekeningsvatbaarheid vooropstelt, en de parallel welke wordt gemaakt tussen de wet van 1912 en deze van 1930.

Rijk gedocumenteerde bladzijden betrachten dan een omschrijving van de begrippen « prostitutie », « onucht », « bedelarij » en landloperij ». Eindelijk wordt zeer nuttig bepaald in welke voorwaarden kan worden ingegrepen wegens « wangedrag en onbuigzaamheid ».

M. Declercq reageert doeltreffend tegen sommige pogingen die, door het streven naar meer wetenschappelijk en meer humaan optreden tegen de misdaad, het legaliteitsbeginsel soms over het hoofd zien. Maar ook op het gebied van de kinderbescherming moet het « nullum crimen » het hoogste begrip blijven.

S.V.

BALIELEVEN

DRIEDUBBEL BEROEPSJUBILEUM AAN DE ANTWERPSE BALIE

Op Zaterdag 29 September was het feest aan de Antwerpse balie. Drie van haar meest verdienstelijke leden, oud-stafhouder Mr Constant Smeesters, Mr Robert Vrancken en Mr Antoine Van den Bossche, vierden hun vijftigjarig beroepsjubileum en heel de Antwerpse rechtswereld was gelukkig deze drie voor-aanstaande advocaten te kunnen gelukwensen, te kunnen toejuichen en hun de gevoelens mede te delen van hoge waardering en eerbiedige sympathie waarvan zij op het gerechtshof genieten.

Om 3 uur was er in de Assissenzaal een uitgelezen gezelschap samengekomen rond de Stafhouder der balie Mr Camille Van der Plancken, waarbij men de tegenwoordigheid opmerkte van de Heer Minister van Justitie, van talrijke hoogwaardigheidsbekleders, van vele hoge magistraten, waaronder de heer Heyse, eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel, en van een groot gedeelte der balie.

Wanneer de drie jubilarissen hun intrede deden in de zaal werden ze met een langdurige ovatie begroet en dadelijk nam de Heer Stafhouder het woord om in een schitterende rede hulde te brengen aan de uitzonderlijke hoedanigheden waardoor de drie gevierde advocaten zich tijdens hun lange loopbaan hadden doen opmerken.

Mr Van den Bossche, pleiter in ontelbare burgerlijke zaken en strafzaken, die met bezadigheid, met klare logica en met treffende overtuigingskracht zijn processen behandelt, maar die ook bewezen heeft een man te zijn van uitzonderlijk sterk karakter en die zich gedurende de eerste wereldoorlog onderscheidde door zijn grote vaderlandsliefde en zijn onbuigzame weerstand tegen de bezetter.

Mr Constant Smeesters, die niet enkel een groot advocaat is op het gebied van het handels- en het zeevaartrecht maar die tevens de schrijver is van een aantal juridische werken op dit gebied, die internationale vermaardheid hebben verworven.

Mr Robert Vrancken eveneens een beroemd specialist in het handels- en maritiem recht en een pleiter die een ongeëvenaarde klassieke welsprekendheid paart aan een uitzonderlijk uiteenzettingsvermogen.

Alle drie, hoe verscheiden ook, hebben zich gedurende vijftig jaar gekenmerkt door hun uitzonderlijke gaven, door hun onverdroten arbeid, door hun schitterend verstand en hunne grenzeloze toewijding aan de belangen die hun werden toevertrouwd; hun hoog-

staande levenswandel en hun merkwaardige gaven van geest en hart hebben de Antwerpse balie in de hoogste mate eer aangedaan.

Dit alles werd door de Heer Stafhouder in herinnering gebracht in meesterlijke bewoordingen, met die brede en gevoelvolle welsprekendheid waarvan hij het geheim bezit. Hij vertolkte op merkwaardige wijze de gevoelens van al de aanwezigen en zijn rede werd uitbundig toegejuicht.

Na de Heer Stafhouder kwamen nog menigvuldige sprekers aan het woord die allen met dezelfde oprechtheid uiting gaven aan hun gevoelens van waardering en bewondering voor de drie jubilarissen.

De Heer Anthonis, voorzitter der rechtbank van eerste aanleg, herinnerde in rake trekken aan reeds lang vervlogen jaren, waarin de drie gevierden zich reeds als jeugdige advocaten ten zeerste onderscheid-

den. De Heer Procureur des Konings, Herman Sabbe, in een verheven rede, met de merkwaardige oratorische stijl, die hem eigen is, bracht aan de jubilarissen de hulde van het parket.

De Heren Goris, voorzitter der rechtbank van koop-handel, en Schoonen, Referendaris bij deze rechtbank, gaven uiting aan de gevoelens van hoge waardering voor de gevierden, namens de consulaire rechtsmacht, tot eindelijk Mr Maurice De Meyer en advocaat-generaal Pedro Delahaye, de jubilarissen dankten in naam hunner oud-stagisten.

Na een korte toespraak van Mr Lang, voorzitter van het korps der pleitbezorgers, kwam dan de Heer Minister Moyersoan aan het woord, die in sierlijke bewoordingen onderlijnde hoezeer de drie jubilarissen de ware deugden van de advocaat in zich verenigden, om te besluiten met een treffende hulde aan het nobile officium waarvan zij zulke schitterende vertegenwoordigers waren.

Toen spraken de drie jubilarissen zelf, om hun dank uit te drukken voor deze manifestatie ter hunner ere, die hun confraters hadden opgedrongen aan hunne bescheidenheid. Ze deden het alle drie op merkwaardige wijze; Mr Vrancken met brede en hoofse zwaai, Mr Van den Bossche met ontroering en hartelijke oprechtheid, Mr Smeesters eindelijk met gevleugelde welsprekendheid.

Het was een festijn dat alle aanwezigen begeesterde en te midden van een uitbundig enthousiasme werd deze prachtige zitting geheven.

's Avonds hadden een groot aantal confraters der Antwerpse balie aan de jubilarissen een banket aangeboden in de lokalen van de Philotaxe, waar nog menig huldewoord ter ere van de feestelingen werd uitgesproken en waaraan al de aanwezigen nog lang een levendige herinnering zullen bewaren.

De balie van Antwerpen heeft een passende hulde gebracht aan drie zeer grote advocaten die deze hulde dubbel en dik verdiend hadden.

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Erratum

In ons vorig nummer werd aangekondigd dat de plechtige openingszitting zou plaats hebben op 24 October.

Deze datum is een vergissing. De plechtige openingszitting zal plaats hebben op Zaterdag, 27 October, aanstaande.

MEDEDELINGEN

Een Benelux-verdrag betreffende het Internationaal Privaatrecht

Op 11 Mei 1951 werd tussen België, Luxemburg en Nederland een verdrag betreffende het internationaal privaatrecht gesloten.

Het verdrag is het werk van de Benelux-studiecommissie tot eenmaking van het recht — die in 1948 werd opgericht (zie R. W. 1947/48, 49 vv.) — en is gebaseerd op een ontwerp van Professor Meyers, hetwelk oorspronkelijk bedoeld was als een eerste uitvoering van diens opdracht tot het ontwerpen van een nieuw Nederlands burgerlijk wetboek.

Op 22 September 1950 is het ontwerp-verdrag door de voorzitter van de Studiecommissie bij de drie ministers van Justitie ingediend, waarna de drie regeringen in overleg zijn getreden. Op de grondslag van de voorstellen van de Studiecommissie is het verdrag dan op 11 Mei jl. tussen de drie landen tot stand gekomen en ondertekend geworden door de drie ministers van Justitie.

Bij het ontwerp-verdrag was door de studiecommissie gevoegd een ontwerp voor een bijhorende eenvoudige wet en van een toelichtend verslag. In dit verslag heeft de studiecommissie zich uitgesproken voor een gemeenschappelijk hoogste rechtscollege, hetwelk leiding bij de uitlegging en de aanvulling van de eenvormige wetgeving zou geven.

Nu het verdrag getekend is durven wij hopen, dat spoedig in de drie landen de wet tot goedkeuring van het verdrag en tot het verlenen van kracht van wet aan de eenvormige wet zal worden gestemd en afgekondigd.

Verdere plannen van de Benelux-Studiecommissie tot eenmaking van het recht

Uit een memorie van antwoord van de Nederlandse minister van Justitie d.d. 10 Juli 1951 blijkt, dat de Benelux-Studiecommissie tot eenmaking van het recht een definitieve vorm gegeven heeft aan haar voorstellen met betrekking tot de uitlevering en de rechtshulp in strafzaken. Het desbetreffend verslag is thans ter perse en zal vervolgens aan de drie regeringen officieel worden aangeboden.

Omtrent andere plannen voor verdere wetgeving in Beneluxverband deelde minister Struycken, — sindsdien opgevolgd werd door Mr Muyldeye, — vroeger reeds mede, dat de Studiecommissie in behandeling heeft de verplichte verzekering van automobilisten tegen schade aan derden en het bedrog in het strafrecht. De Commissie heeft voorts beslist dat zij in behandeling zal nemen de koop en bepaalde algemene vraagstukken van strafrecht.

Niet meer dan preliminair is van gedachten gewisseld over het in behandeling nemen van enkele van de volgende onderwerpen: herziening van het zgn. executievrdrag tussen Nederland en België en uitbreiding daarvan tot de Benelux, de rechten op luchtvaartuigen, de levensverzekering, de volmacht, en andere wijzen van vertegenwoordiging, de trust en enkele onderwerpen welke thans in het eerste boek van het B. W. zijn geregeld.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad